

## ماده ۶-ریسک اعتباری

### ۱-۶- سیاستهای خط مشیهای ریسک اعتباری: اداره کل برنامه ریزی و نظارت اعتباری

### ۲-۶- واحدهای اجرایی مدیریت ریسک اعتباری

با توجه به اینکه قسمت اعظمی از ریسکهای بانک را ریسک اعتباری تشکیل می‌دهد، واحدهای متعددی در سطوح مختلف بانک در مدیریت ریسک اعتباری فعالیت می‌نمایند. این مساله در بانک ملت به گونه‌ای مدیریت می‌شود که هر یک از پرسنل متناسب با حوزه مسئولیت و اختیارات، مسئول مدیریت ریسک حوزه فعالیت خود می‌باشد. کلیه پرسنلی که به نوعی به فعالیتهای اعتباری مربوط می‌شوند، در قالب پرسنل اجرایی مدیریت ریسک اعتباری قرار می‌گیرد. با توجه به مطالب فوق واحدهای مرتبط با مدیریت ریسک اعتباری در بانک ملت به دو بخش واحدهای سیاست‌گذار و واحدهای اجرایی تقسیم می‌شوند در ذیل واحدهای سیاست‌گذار در مدیریت ریسک اعتباری بانک ملت معرفی شده‌اند:

- هیات مدیره؛
- کمیته عالی مدیریت ریسک؛
- کمیته دارایی و بدهی؛
- کمیته بهینه‌سازی مصارف؛
- اداره کل مدیریت ریسک؛
- اداره کل برنامه‌ریزی و نظارت اعتباری؛
- واحد مدیریت دارایی و بدهی.

علاوه بر واحدهای سیاست‌گذار فوق، واحدهایی اجرایی مرتبط با مدیریت ریسک اعتباری در بانک ملت در ذیل معرفی شده‌اند:

- کمیته عالی اعتباری:** تصمیم‌گیری تسهیلات و تعهدات در بالاترین سطح بانک قبل از هیات مدیره بانک؛
- اداره کل اعتبارات:** تصمیم‌گیری تسهیلات و تعهدات در سطح بالاتر از کمیته نواحی و پایین‌تر از کمیته عالی اعتباری؛
- کمیته های خاص نواحی:** تصمیم‌گیری تسهیلات و تعهدات در سطح بالاتر از مدیریت شعب و پایین‌تر از اداره کل اعتبارات؛
- کمیته های اعتباری مدیریت شعب:** تصمیم‌گیری تسهیلات و تعهدات در سطح بالاتر از شعب و پایین‌تر از کمیته‌های خاص نواحی؛
- کمیته های اعتباری شعب:** تصمیم‌گیری تسهیلات و تعهدات در سطح اختیارات شعب با توجه به درجات آنها؛
- واحدهای کارشناسی اداره کل اعتبارات:** تهیه گزارشات کارشناسی در بالاترین سطح بانک؛

**واحدهای کارشناسی بانکداری شرکتی:** تهیه گزارشات کارشناسی و تصمیم‌گیری اعتباری به صورت تخصصی برای شرکتهای

بزرگ با توجه به حدود اختیار تعیین شده؛

**واحدهای کارشناسی مدیریت مناطق:** تهیه گزارش کارشناسی در سطح مدیریت مناطق؛

**کارشناسان اعتباری شعب:** بررسی وضعیت اعتباری مشتری در تسهیلات و تعهدات در حدود اختیار شعب و همچنین تشکیل

پرونده‌های اعتباری در حدود اختیار مراجع بالاتر.

#### ۴-۶- میزان پذیرش ریسک اعتباری

جمع دارایی‌های موزون شده به ریسک اعتباری در پایان سال مالی منتهی به ۱۳۹۸/۱۲/۲۹ مبلغ ۲۲۳٫۰۹۱٫۵۶۸٫۲ میلیون

ریال می باشد، که میزان پذیرش ریسک اعتباری در سال ۱۳۹۸ می باشد.

شرح	مبلغ	ضریب تبدیل	مبلغ تعدیل شده	ضریب ریسک	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک
	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	میلیون ریال
اقدام بالای خط						
موجودی نقد (سندوق و وجوه در راه ارزی و ریالی)	۲۰۶٫۸۰۹٫۷۰۴	۱	۲۰۶٫۸۰۹٫۷۰۴	۰	-	-
سپرده قانونی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۲۵۳٫۳۶۰٫۲۳۶	۱	۲۵۳٫۳۶۰٫۲۳۶	۰	-	-
مطالبات از بانک مرکزی	۴۲٫۷۰۱٫۸۵۳	۱	۴۲٫۷۰۱٫۸۵۳	۰	-	-
اوراق مشارکت منتشره یا تضمین شده توسط بانک مرکزی	-	۱	-	۰	-	-
مطالبات از بانکها و سایر موسسات اعتباری	۴۴۶٫۷۹۰٫۷۳۶	۱	۴۴۶٫۷۹۰٫۷۳۶	۵۰	۲۲۳٫۰۹۱٫۵۶۸	-
مطالبات از بانکها و سایر موسسات اعتباری با نسبت کفایت سرمایه ۸ و بیشتر	-	۱	-	۲۰	-	-
مطالبات از بانکها و سایر موسسات اعتباری با نسبت کفایت سرمایه ۸ تا ۴	-	۱	-	۵۰	-	۱۳۳٫۱۴۶٫۲۸۶
مطالبات از بانکها و سایر موسسات اعتباری با نسبت کفایت سرمایه ۴ تا ۲	-	۱	-	۸۰	-	۴۲٫۷۴۲٫۶۴۶
مطالبات از بانکها و سایر موسسات اعتباری با نسبت کفایت سرمایه کمتر از ۲	-	۱	-	۱۰۰	-	۶۴٫۲۰۰٫۰۰۰
مطالبات از بانکها و سایر مؤسسات اعتباری که صورت‌های مالی آنها منتشر نشده و یا از تاریخ آنها بیش از ۲ سال گذشته باشد	-	۱	-	۱۰۰	-	۱۳٫۵۵۰٫۰۰۰
مطالبات از دولت (در قالب تسهیلات و خرید اوراق بهادار)	۱۵۹٫۵۱۱٫۶۷۸	۱	۱۵۹٫۵۱۱٫۶۷۸	۰	-	۲۴٫۵۷۷٫۰۱۱
مطالبات از موسسات و شرکتهای دولتی و نهادهای موسسات عمومی غیر دولتی (در قالب تسهیلات و خرید اوراق بهادار)	۱٫۶۴۵٫۷۶۷٫۲۶۴	۱	۱٫۶۴۵٫۷۶۷٫۲۶۴	۵۰	۸۲۲٫۸۸۳٫۶۳۲	۱٫۲۶۱٫۷۰۱۰۹۱
اصل تسهیلات عقود مشارکتی (مشارکت مدنی ، مضاربه ، مساقات ، مزایعه) شرکت های پذیرفته شده در بورس	۲۲۱٫۵۵۰٫۸۷۵	۱	۲۲۱٫۵۵۰٫۸۷۵	۱۰۰	۲۲۱٫۵۵۰٫۸۷۵	۳۱۳٫۴۵۰٫۰۰۰
اصل تسهیلات عقود مشارکتی (مشارکت مدنی ، مضاربه ، مساقات ، مزایعه) سایر اشخاص حقیقی و حقوقی	-	۱	-	۱۵۰	-	-
سرمایه گذاری غیر تجاری در شرکتهای پذیرفته شده در بورس پس از کسر کاهش ارزش انباشته	۱۰۰٫۰۰۰	۱	۱۰۰٫۰۰۰	۱۵۰	۱۵۰٫۰۰۰	۵٫۵۳۵٫۰۰۰
سرمایه گذاری غیر تجاری در سایر شرکتهای ( به غیر موسسات اعتباری و شرکتهای تابعه غیر نهاد مالی ) پس از کسر کاهش ارزش انباشته	-	۱	-	۲۰۰	-	۴۹٫۰۷۳٫۷۹۷
نهای تمام شده سرمایه گذاری غیر تجاری در موسسه اعتباری دیگر یا نهاد مالی ( سهامداری بیش از ۱۰ درصد ) تا سقف ۱۰ درصد نهای تمام شده سهام عادی	-	۱	-	۱۵۰	-	۳٫۲۶۳٫۵۶۲
اصل و سود تسهیلات عقود غیر مشارکتی - پایت املاک مسکونی	۲۶٫۵۵۸٫۰۸۲	۱	۲۶٫۵۵۸٫۰۸۲	۵۰	۱۳٫۲۷۹٫۰۴۱	۱۱٫۰۹۲٫۵۱۱
اصل و سود تسهیلات عقود غیر مشارکتی - سایر تسهیلات هر شخص تا ۱ میلیارد	۳۴۵٫۰۲۳٫۲۱۱	۱	۳۴۵٫۰۲۳٫۲۱۱	۷۵	۲۵۸٫۷۶۷٫۴۰۸	۱۵۰٫۷۴۳٫۰۹۳
اصل و سود تسهیلات عقود غیر مشارکتی - سایر تسهیلات هر شخص از ۱ تا ۵ میلیارد	۶۴٫۱۳۳٫۳۳۹	۱	۶۴٫۱۳۳٫۳۳۹	۷۵	۴۸٫۱۰۰٫۰۰۴	۳۰۰٫۷۹۰٫۹۸۵
اصل و سود تسهیلات عقود غیر مشارکتی - سایر تسهیلات هر شخص از ۵ تا ۱۰ میلیارد	۲۱٫۹۸۲٫۶۷۰	۱	۲۱٫۹۸۲٫۶۷۰	۷۵	۲۳٫۹۸۷٫۰۰۳	۲۷٫۱۲۵٫۴۲۳

اصل و سود تسهیلات عقود غیر مشارکتی - سایر تسهیلات هر شخص بیش از ۱۰ میلیارد	۱۸۶,۶۰۲,۰۶۶	۱	۱۸۶,۶۰۲,۰۶۶	۱۰۰	۱۸۶,۶۰۲,۰۶۶
خالص مطالبات غیر جاری (اصل و سود و وجه التزام به کسرها ذخیره اختصاصی مربوطه) - مبلغ ذخیره اختصاصی کمتر از ۲۰٪ مانده مطالبات غیر جاری	۱۱,۰۵۹,۸۴۴	۱	۱۱,۰۵۹,۸۴۴	۱۵۰	۱۶,۵۸۹,۷۶۷
خالص مطالبات غیر جاری (اصل و سود و وجه التزام به کسرها ذخیره اختصاصی مربوطه) - مبلغ ذخیره اختصاصی کمتر از ۲۰٪ تا ۵۰٪ مانده مطالبات غیر جاری	۲۱,۶۳۰,۲۲۰	۱	۲۱,۶۳۰,۲۲۰	۱۰۰	۲۱,۶۳۰,۲۲۰
خالص مطالبات غیر جاری (اصل و سود و وجه التزام به کسرها ذخیره اختصاصی مربوطه) - مبلغ ذخیره اختصاصی ۵۰٪ و بالاتر از آن نسبت به مانده مطالبات غیر جاری	۳,۳۴۸,۶۱۳	۱	۳,۳۴۸,۶۱۳	۵۰	۱,۶۷۴,۳۰۷
اوراق مشارکت غیر دولتی	۲۹,۹۳۰,۳۳۲	۱	۲۹,۹۳۰,۳۳۲	۱۰۰	۲۹,۹۳۰,۳۳۲
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته (جاری و فاقد ماهیت تسهیلاتی باشد)	۲۸,۲۰۴,۲۰۹	۱	۲۸,۲۰۴,۲۰۹	۱۰۰	۲۸,۲۰۴,۲۰۹
سایر حساب‌های دریافتی (جاری باشد)	۴۴,۲۸۰,۹۳۴	۱	۴۴,۲۸۰,۹۳۴	۱۰۰	۴۴,۲۸۰,۹۳۴
خالص دارایی‌های ثابت	۱۸۸,۹۵۹,۸۹۰	۱	۱۸۸,۹۵۹,۸۹۰	۱۰۰	۱۸۸,۹۵۹,۸۹۰
سایر اقلام با لایه خط ترانزنامه	۱۲۶,۱۶۹,۱۷۹	۱	۱۲۶,۱۶۹,۱۷۹	۱۰۰	۱۲۶,۱۶۹,۱۷۹
اقلام زیر خط	-	-	-	-	-
تعهدات قابل فسخ بدون قید و شرط	-	-	-	۱۰۰	-
تعهدات غیر قابل فسخ یا سررسید یک سال و کمتر پس از کسرها سیرده نقدی و پیش دریافت	۵۲,۸۱۹,۵۴۰	۲۰٪	۱۰,۵۶۳,۹۰۸	۱۰۰	۱۰,۵۶۳,۹۰۸
تعهدات غیر قابل فسخ یا سررسید بیش از یک سال پس از کسرها سیرده نقدی و پیش دریافت	-	۵۰٪	-	۱۰۰	-
تعهدات بابت اعتبارات استنادی صادر یا تأیید شده ای که کالای موضوع آن وثیقه اعتبار است پس از کسرها پیش دریافت	-	۲۰٪	-	۱۰۰	-
تعهدات بابت اعتبارات استنادی صادر یا تأیید شده ای که کالای موضوع آن وثیقه اعتبار نیست پس از کسرها پیش دریافت	۲۸۷,۲۳۹,۳۸۲	۵۰٪	۱۴۳,۶۱۹,۶۹۱	۱۰۰	۱۴۳,۶۱۹,۶۹۱
تعهدات بابت ضمانت‌نامه‌های صادر شده پس از کسرها سیرده نقدی	۳۱۶,۱۸۶,۵۳۲	۵۰٪	۱۵۸,۰۹۳,۲۶۶	۱۰۰	۱۵۸,۰۹۳,۲۶۶
تعهدات بابت قراردادهای متعدده معاملات و تضمین انواع سوگات از جمله اوراق مشارکت	-	۵۰٪	-	۱۰۰	-
سایر تعهدات	۱۵,۶۲۴	۱۰۰٪	۱۵,۶۲۴	۱۰۰	۱۵,۶۲۴
جمع دارایی‌های موزون به ریسک اعتباری	۴,۷۴۰,۲۵۰,۱۰۳		۴,۳۹۶,۰۵۶,۴۴۴		۲,۵۶۸,۰۹۱,۲۲۳
اقلام بالای خط ابتدا حسب نوع و تاریخ دریافتی بر اساس ماده ۱۲ یخشانمه ۹۷/۱۳۱۴۴ مورخ ۲۰/۰۵/۱۳۹۷ تعدیل می گردند و سپس در ضرایب ریسک ضرب می شوند.					
اقلام زیر خط ابتدا بر اساس ضرایب تعدیل با اقلام بالای خط همدریف شده سپس حسب نوع و تاریخ دریافتی بر اساس ماده ۱۳ یخشانمه ۹۷/۱۳۱۴۴ مورخ ۲۰/۰۵/۱۳۹۷ تعدیل می گردند و در نهایت با ضرایب ریسک مربوطه موزون می شوند.					

## ۵-۶- میزان و وضعیت تمرکز تسهیلات و تعهدات به تفکیک گروههای مشتریان، بخشهای اقتصادی، مناطق جغرافیایی و نظایر آنها

در این بخش سیاست بانک در خصوص توزیع ریسک اعتباری از منظر بخش‌های اقتصادی نتایج حاصل از اعمال این سیاست‌ها به شرح جداول نمایش داده شده مربوط به مقطع ۱۳۹۸/۱۲/۲۹ است.

جدول توزیع بخش اقتصادی تسهیلات و سرمایه‌گذاری‌ها و تمرکز درون یا برون مرزی آن

تسهیلات اعطایی	ارقام به میلیون ریال		سرمایه‌گذاری‌ها	بابت ضمانت‌ها و اعتبار	یادداشت
	۱۳۹۸	۱۳۹۷			
مبلغ دفتری					
میزان تسهیلات/ تعهدات بر اساس بخش‌های اقتصادی	۳۶۰,۲۸۷,۷۶۰	۳۰۰,۹۸۴,۰۷۳	۸,۸۱۱,۶۳۱	۴,۴۴۳,۲۸۵	۶۲-۳-۸-۱-۱
صنعت و معدن	۸۴,۱۳۶,۰۵۲	۶۳,۶۵۲,۶۳۰	-	-	
مسکن	۱۷۴,۰۰۵,۱۹۴	۱۱۵,۷۷۰,۶۷۰	۱,۵۵۳,۴۸۳	۲,۲۴۱,۱۱۹	
بازرگانی	۶۷۳,۹۱۰,۷۲۷	۵۱۳,۲۴۴,۹۸۱	۴۶,۸۶۲,۸۱۳	۱۹,۳۸۱,۷۰۱	
خدمات	۳۴,۱۶۲,۸۲۵	۲۰,۱۴۴,۰۴۳	-	۴۰۰,۰۰۰	
کشاورزی	۱۱۱,۹۹۴,۵۰۰	۱۲۷,۴۵۰,۰۰۰	۷,۹۳۳,۱۹۹	۷,۴۶۱,۷۸۹	۱۰-۳-۲
بانک‌ها	۷,۰۹۳,۵۴۶	۷,۲۵۱,۴۶۳	۶,۶۸۸,۶۴۶	۹,۴۳۹,۶۸۲	
سایر					
<b>جمع</b>	<b>۱,۴۴۵,۵۹۰,۶۰۶</b>	<b>۱,۱۴۸,۴۹۷,۸۶۱</b>	<b>۷۲,۲۱۹,۷۷۲</b>	<b>۴۳,۳۶۷,۵۷۶</b>	
میزان تسهیلات/ تعهدات بر اساس داخل و خارج از کشور*					
داخل کشور	۱,۴۴۴,۵۰۹,۷۲۱	۱,۱۴۵,۶۱۳,۳۰۴	۶۲,۲۹۲,۴۸۱	۳۳,۶۷۳,۵۳۴	
خارج از کشور	۱,۰۸۰,۸۸۴	۲,۸۸۴,۵۵۷	۹,۹۲۷,۲۹۱	۹,۶۹۴,۰۴۲	
<b>جمع</b>	<b>۱,۴۴۵,۵۹۰,۶۰۶</b>	<b>۱,۱۴۸,۴۹۷,۸۶۱</b>	<b>۷۲,۲۱۹,۷۷۲</b>	<b>۴۳,۳۶۷,۵۷۶</b>	

\* جمع شامل تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی و تسهیلات اعطایی به بانک‌ها می‌باشد

## ۷-۶- روش سنجش ریسک اعتباری

بانک ملت از مدلها و روشهای به روز به منظور سنجش ریسک اعتباری مشتریان استفاده می نماید. مدلها و روشهای مذکور تبدیل به سامانه شده است. یکی از مهمترین سامانه هایی که در بانک استفاده می شود سامانه اهلیت سنجی و ظرفیت سنجی است. این سامانه با توجه به شاخصهای استاندارد دی که تقریباً در بیشتر بانکهای مطرح استفاده می شود، اقدام به تعیین ظرفیت اعتباری مشتری می نماید. سامانه مذکور با استفاده از اطلاعات مالی، غیر مالی و... اقدام به رتبه بندی مشتری می نماید. خروجی این سامانه رتبه بندی اعتباری مشتری، میزان تسهیلات و همچنین نوع وثایق به منظور پوشش ریسک اعتباری مشتری می باشد. همچنین این بانک تولید نرم افزار مدیریت ریسک اعتباری به منظور تعیین رتبه مشتریان حقیقی و حقوقی، محاسبه میزان ریسک مورد انتظار از ارائه تسهیلات به هر مشتری در دستور کار خود قرار داده است.

## ۸-۶- روشهای کاهش ریسک اعتباری

بانک ملت به منظور مدیریت ریسک اعتباری با توجه به ساختارهای تشریح شده فوق الذکر مبنی بر حاکمیت ریسک، صاحب برنامه ها، فرآیندها، سامانه ها و شرکت های تخصصی می باشد که با بهره مندی از آنها در کاهش ریسک اعتباری موفق عمل نموده است. در ادامه به صورت مختصر برنامه ها، فرایندها و سامانه های مورد استفاده تشریح می گردد:

### برنامه ها:

بانک ملت از برنامه های منسجمی به منظور کاهش ریسک اعتباری استفاده می نماید. مهمترین برنامه ها به منظور کاهش ریسک اعتباری عبارتند از:

- **ایجاد سامانه مدیریت ریسک اعتباری:** مطابق با الزامات بال، بانکها می بایست سیستمهای اطلاعات و روشهایی برای تجزیه و تحلیل داشته باشند به نحوی که مدیریت به کمک آنها بتواند ریسک اعتباری موجود در کلیه فعالیتهای بالا و پایین خط ترازنامه را اندازه گیری نماید و با مراقبت از وضعیت اعتبارات فردی سیستمی ایجاد نمایند که به کمک آن بتوانند کفایت ذخایر و اندوخته ها را نیز تعیین نمایند، از اینرو ایجاد نرم افزار مدیریت ریسک اعتباری در اولویت این بانک قرار گرفته است که هدف از این نرم افزار، "تحلیل و ارزیابی ریسکهای اعتباری بانک به منظور اتخاذ تدابیر و استراتژیهای لازم جهت به حداقل رساندن اثرات، تهدیدات و خطرات"، "امکان ساخت و تهیه گزارشات مورد نیاز حوزه ریسک اعتباری جهت ارائه به مراجع معتبر داخلی و بین المللی"، "امکان ساخت گزارشهای چند وجهی مورد نیاز واحد ریسک اعتباری و پردازش اطلاعات"، "فراهم نمودن دسترسی به گزارشات مدیریتی مختلف در رابطه با مدیریت ریسک اعتباری" و "محاسبه میزان ریسک مالی که بانک بر اثر ارائه تسهیلات به مشتریان شرکتی در معرض آن قرار می گیرد" می باشد.

- **گزارشات واحد ریسک بازار:** همانگونه که در بالا نیز اشاره شده، ریسک اعتباری بایستی با توجه به شاخصهای اقتصاد کلان و بازار مدیریت شود. لذا واحد ریسک بازار وضعیت آتی اقتصاد کشور را از ابعاد مختلف مانند: تورم، نرخ سود، قیمت ارز، وضعیت صنایع، بخشهای اقتصادی، وضعیت کسب و کار و... مورد بررسی قرار می‌دهد و نتایج را به صورت منظم به کمیته‌های عالی ریسک، هیات مدیره و کمیته بهینه‌سازی مصارف ارائه می‌نماید. با توجه به ارزیابی‌های فوق، ریسک صنایع مختلف و... مشخص می‌گردد. گزارشات به گونه‌ای است که واحدهای اعتباری بانک را قادر به استفاده مشخص و مفید از رهنمودهای آن به منظور کاهش ریسک اعتباری می‌نماید.
- **توسعه ارزیابی مشتریان:** توسعه بانکداری‌ها یکی از برنامه‌های اساسی بانک ملت به منظور تسهیل در ارائه خدمات بانکی و مدیریت ریسکهای اعتباری است. بانکداری‌های شرکتی، اختصاصی، تجاری و خرد به هر گروه از مشتریان متناسب با سطح ریسکهای اعتباری آنها به صورت تخصصی خدمات ارائه می‌نمایند.
- **توسعه سامانه‌های اعتباری:** هر چند در حال حاضر بانک ملت از سامانه‌های ارزشمندی در بخش مدیریت اعتباری بهره می‌گیرد، اما توسعه سامانه‌ها از برنامه‌های مهم بانک ملت است. توسعه سامانه‌هایی مانند سامانه جامع اعتباری، سامانه ارزیابی ریسک اعتباری، سامانه مدل ریسک مشتریان، سامانه اهلیت و ظرفیت سنجی، سامانه‌های اجرایی اعتباری و... در دستور کار بانک قرار دارد. سامانه‌های مذکور طوری طراحی شده‌اند که شاخصها با توجه به تغییرات اقتصادی و تغییرات محیطی به روز می‌شوند.
- **طراحی خدمات متناسب با ریسک مشتریان:** در بانک ملت واحد مطالعات نوین و بررسی‌های اقتصادی وجود دارد که عمده هدف این واحد طراحی خدمات متناسب با نیاز مشتریان و همچنین حذف و یا محدود ساختن تسهیلاتی است که متناسب با نیاز مشتری نمی‌باشد. به عبارت بهتر در فرآیند مدیریت ریسک اعتباری بانک ملت، نه تنها ریسک اعتباری بانک، بلکه ریسک مشتریان نیز مدیریت می‌شود.

#### **سامانه‌ها:**

- بانک ملت از نرم افزارهای مختلفی به منظور کاهش ریسک اعتباری استفاده می‌نماید. مهمترین نرم افزارهای مذکور عبارتند از:
- **سامانه جامع اعتباری:** سامانه جامع اعتباری در واقع بانک اطلاعاتی ارزشمندی از کلیه اطلاعات شرکتهای حقوقی، در اختیار مراجع مختلف تصمیم گیر قرار می‌دهد.
  - **سامانه گزارشگری آماری:** این نرم افزار به منظور بررسی وضعیت ریسک پرتفوی اعتباری بانک طراحی شده و گزارشهای مختلف مورد نیاز مدیران در سطوح مختلف را تهیه می‌نماید.

- **سامانه ذینفع واحد:** سامانه منحصر به فردی است که به منظور شناسایی اشخاص مرتبط و ذینفع واحد و همچنین میزان تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط مورد استفاده قرار می‌گیرد. بانک با استفاده از این سامانه بخش مهمی از ریسک تمرکز اعتباری را مدیریت می‌نماید.
- **سایر سامانه‌ها:** بانک ملت از سامانه‌های متعدد دیگری منجمله سامانه‌های ارتباط با بخشهای متعدد اقتصادی و اجتماعی کشور به منظور پیگیری مطالبات و همچنین سامانه‌هایی به منظور ارتباط با مشتریان و یا ضامنین آنها استفاده می‌نماید.

## واسپاری

با عنایت به مزایای قابل توجه واسپاری بخشهایی از فرآیندها و تاثیرات آن بر ایجاد رویکردهای تخصصی به فرآیندهای فرعی، ارتباط قابل حذف با مشتریان، سرعت ارائه خدمات و بهبود کنترل و کاهش ریسکها در فرآیندهای فرعی و همچنین به منظور توسعه فرآیند مدیریت ریسک اعتباری بانک ملت بخشی از فرآیند اعتباری را به شرکتهای تخصصی واسپاری نموده است. بخشهای دریافت اطلاعات مشتری و وصول مطالبات بخشهایی هستند که در آنها بانک ملت از خدمات دو شرکت تخصصی استفاده می‌نماید هر دو شرکت مذکور دارای ساختار مناسب، پرسنل آموزش دیده و سامانه‌های توسعه یافته مختص خدمات مورد نظر هستند.

- دریافت اطلاعات مشتری: بانک ملت به منظور کاهش ریسک اعتباری و افزایش سرعت و دقت خدمات اعتباری از خدمات یک شرکت تخصصی در دریافت اطلاعات مشتریان استفاده می‌نماید. شرکت مذکور به منظور اخذ سریع اطلاعات مالی و غیر مالی مشتریان و همچنین ارزیابی وثایق مشتریان از کارشناسان خبره استفاده می‌نماید. سامانه‌های مورد استفاده شرکت مذکور با سامانه‌های بانک ملت مرتبط شده و گزارشات در بانک ملت قابل رویت است.
- وصول مطالبات: بانک ملت به منظور وصول مطالبات از خدمات یک شرکت تخصصی در وصول مطالبات استفاده می‌نماید. شرکت مذکور ضمن برخورداری از کارشناسان متخصص در زمینه وصول مطالبات و سامانه‌های پیشرفته، از فرآیندهای حرفه‌ای توسعه یافته که همگی مستند شده‌اند، استفاده می‌نماید. خدمات شرکت مذکور موجب افزایش سرعت پیگیری مطالبات شده است. از سوی دیگر فرآیند تخصصی این شرکت و همچنین اختیارات به منظور تغییرات اقساط و یا کاهش جرایم تاخیر، افزایش رضایت‌مندی مشتریان را نیز به همراه داشته است.

## ۹-۶- میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری

میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری دارایی های بانک مربوط به مقطع ۱۳۹۸/۱۲/۲۹ مبلغ ۲۰۵,۴۴۷,۲۹۸ میلیون ریال می باشد.

محاسبات این میزان سرمایه در جدول ذیل ارائه شده است:

جدول محاسبه میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری

۱۳۹۷	۱۳۹۸	یادداشت
میلیون ریال	میلیون ریال	
۲,۹۲۰,۷۲۰,۵۵۱	۲,۵۶۸,۰۹۱,۲۲۳	۶۲-۷-۲ جمع دارایی های موزون شده به ریسک اعتباری
۸	۸	ضریب (درصد)
۲۳۳,۶۵۷,۶۴۴	۲۰۵,۴۴۷,۲۹۸	سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک اعتباری

## ۱۱-۶- ساز و کارهای کنترل و پایش ریسک اعتباری

فرآیند مدیریت ریسک اعتباری در بانک ملت فرآیندی جامع و یکپارچه است که در آن از استانداردهای اعتبار سنجی استفاده می شود. برخی از مهمترین راهکارهای کنترل و پایش ریسک اعتباری در ذیل آورده شده است:

- استعلام سیستم بانکی: بانک ملت به منظور کاهش ریسک اعتباری و مدیریت ریسکهای مرتبط با ریسک اعتباری مانند ریسک تقلب و تخلف، استعلامات متعددی از مراجع مختلف در مورد رفتارهای اعتباری، مالی و فردی مشتری دریافت می نماید. اهم این استعلامات شامل: استعلام چک برگشتی، استعلام معوقات، استعلام روزنامه رسمی و استعلام ثبت احوال است. برخی از استعلامات مذکور کاملاً سیستمی و برخط می باشند که از مزایای برتر بانک ملت در شبکه بانکی کشور محسوب می گردد.
- اخذ اطلاعات ذینفع واحد: بانک ملت به منظور مدیریت ریسک تمرکز اعتباری، اطلاعات مربوط با اشخاص مرتبط مشتری را دریافت می نماید. این بخش در تمامی فرآیند اعتباری بانک توسعه یافته و اعمال می گردد.
- اخذ اطلاعات مالی و غیرمالی مشتریان: به منظور بررسی دقیق در مدیریت ریسک اعتباری، تقریباً کلیه اطلاعات مالی و غیرمالی مشتریان طی فرمهای ویژه ای دریافت می گردد.
- تهیه گزارش های کارشناسی: در گزارش کارشناسی وضعیت "مالی"، "اعتباری"، "اقتصادی" و "فنی" مشتریان تجمیع شده و گزارش واحدی در خصوص مشتری همراه با پیشنهاد و اظهار نظر اعتباری ارائه می گردد؛

- رتبه بندی مشتری: در این بخش کلیه اطلاعات جمع آوری شده وارد مدل می شود و در نهایت رتبه مشتری مشخص می گردد. رتبه مشتری در طول دوره اعطای تسهیلات و تعهدات مورد پایش قرار می گیرد.

## ۱۲-۶- نحوه مدیریت تسهیلات غیر جاری و میزان ذخایر مربوطه

نحوه پایش و مدیریت تسهیلات غیر جاری در طبقات مختلف مشتریان تفاوت دارد. در مشتریان حقوقی رتبه اعتباری مشتری به طور دائم مورد پایش قرار می گیرد. به عبارت بهتر قبل از معوق شدن تسهیلات (شرکت با مشکل مواجه شده است)، مدیریت وصول معوقات آغاز می شود. در مشتریان حقیقی نیز با عنایت به وارد شدن تسهیلات به هر طبقه از تسهیلات فرایندهای استاندارد طراحی شده است. از ارسال پیام کوتاه، ارسال اخطار به ضامن ها و... شروع و در نهایت به تملیک وثایق غیر منقول و... ختم می شود. علاوه بر مدیریت تسهیلات غیر جاری در سطوح مختلف اجرایی بانک، به منظور وصول مطالبات از خدمات یک شرکت تخصصی در وصول مطالبات استفاده شود. شرکت مذکور ضمن برخورداری از کارشناسان متخصص در زمینه وصول مطالبات و سامانه های پیشرفته، از فرآیندهای حرفه ای توسعه یافته که همگی مستند شده اند، استفاده می نماید. خدمات شرکت مذکور موجب افزایش سرعت پیگیری مطالبات شده است. از سوی دیگر فرآیند تخصصی این شرکت و همچنین اختیارات به منظور تغییرات اقساط و یا کاهش جرایم تاخیر، افزایش رضایت مندی مشتریان را نیز به همراه داشته است. علاوه بر موضوع فوق به دلیل اهمیت تسهیلات غیر جاری در بانک اداره کلی تحت عنوان اداره کل وصول مطالبات ایجاد شده است. گردش تسهیلات غیر جاری و توزیع تسهیلات غیر جاری در جداول ذیل مربوط به مقطع ۱۳۹۸/۱۲/۲۹ نشان داده شده است:

جدول گردش تسهیلات و مطالبات غیر جاری

۱۳۹۷				۱۳۹۸				شرح
جمع	وجه التزام	سود	اصل	جمع	وجه التزام	سود	اصل	
۱۴۷,۳۸۹,۵۴۸	۴,۱۴۴,۷۹۰	۲۳,۴۷۵,۲۸۰	۱۱۹,۷۶۹,۴۷۸	۲۴۲,۳۲۹,۱۷۳	۴,۱۲۶,۸۳۶	۴۴,۰۷۳,۰۰۱	۱۹۴,۱۲۹,۳۳۶	مانده تسهیلات و مطالبات غیر جاری در ابتدای سال
۱۸۸,۸۹۴,۷۳۹	۳,۱۸۸,۴۵۸	۳۴,۱۱۲,۴۰۷	۱۵۱,۵۹۳,۸۷۴	۲۲۱,۸۱۲,۵۸۴	۳,۷۴۵,۲۷۳	۱۰,۹۷۹,۷۳۳	۲۰۷,۰۸۷,۴۸۸	انتقال یافته به غیر جاری در طی سال
۴۹,۰۱۵,۲۱۹	۱,۲۳۶,۲۶۲	۵,۳۱۹,۰۲۹	۴۲,۴۶۹,۹۲۸	۸۰,۷۹۹,۱۳۹	۱,۳۷۰,۴۱۷	۹,۵۸۳,۷۳۷	۶۹,۸۴۴,۹۸۵	تسهیلات و مطالبات غیر جاری تسویه شده طی سال
۲,۷۹۸,۴۱۵	۶۰,۴۰۴	۵۰۰,۸۰۰	۲,۲۳۷,۲۱۱	۴,۵۱۷,۹۶۸	۹۷,۵۲۰	۸۰۸,۵۲۹	۳,۶۱۱,۹۱۹	وصول نقدی
.	.	.	.	.	.	.	.	وصول شده با تملیک دارایی
۴۲,۱۴۱,۴۸۰	۱,۹۱۹,۷۴۷	۷,۶۹۴,۸۵۷	۳۳,۵۲۶,۸۷۶	۳۳,۹۱۱,۰۶۵	۳۹۱,۷۵۶	۶۰,۹۰۰,۹۴۷	۲۷,۵۲۸,۳۶۲	تسویه با تسهیلات جدید
.	.	.	.	.	.	.	.	استمهال
.	.	.	.	.	.	.	.	سوخت شده
.	.	.	.	.	.	.	.	انتقال دین
.	.	.	.	.	.	.	.	بخش جرائم
۲۴۲,۳۲۹,۱۷۳	۴,۱۲۶,۸۳۶	۴۴,۰۷۳,۰۰۱	۱۹۴,۱۲۹,۳۳۶	۳۴۴,۹۱۳,۵۵۵	۶,۱۱۳,۵۱۶	۳۸,۵۶۹,۵۱۱	۳۰۰,۳۳۱,۵۵۹	مانده تسهیلات و مطالبات غیر جاری در پایان سال



خالص تسهیلات و مطالبات غیرجاری		ذخیره خاص مطالبات مشکوک الوصول		مانده تسهیلات و مطالبات غیر جاری		توزیع بخشی تسهیلات غیرجاری
۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۸	
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	
۲۲,۱۹۸,۵۵۱	۲۲,۴۲۵,۷۹۰	۲۹,۷۶۰,۴۸۱	۲۶,۱۳۱,۵۵۹	۵۱,۹۵۹,۰۳۱	۴۸,۵۶۷,۳۴۹	صنعت
۷,۵۰۴,۲۶۹	۸,۴۰۱,۸۳۴	۲,۶۱۲,۴۱۵	۵,۰۶۷,۰۷۰	۱۰,۱۱۶,۶۸۳	۱۳,۴۶۸,۹۰۳	ساختمانی و مسکن
۱۵,۲۲۲,۸۲۱	۱۵,۵۱۹,۶۹۸	۱۸,۰۱۰,۴۷۵	۱۶,۰۳۵,۹۵۶	۳۳,۲۳۳,۲۹۶	۳۱,۵۵۵,۶۵۵	بازرگانی
۳۵,۸۴۳,۳۷۹	۳۷,۸۵۳,۴۷۷	۲۲,۸۴۴,۵۱۵	۱۶,۵۷۲,۹۴۴	۵۸,۶۸۷,۸۹۴	۵۴,۴۲۶,۴۲۰	خدمات
۱,۰۰۶,۵۱۲	۹۵۶,۴۵۷	۱,۱۵۹,۵۱۸	۶۹۶,۵۲۲	۲,۱۶۶,۰۲۹	۱,۶۵۲,۹۷۹	کشاورزی
-	-	-	-	-	-	بانک ها
۱,۶۰۸,۵۵۹	۴۲,۴۶۵,۶۳۱	۸۴,۵۵۷,۶۸۰	۱۵۲,۷۷۶,۶۴۸	۸۶,۱۶۶,۲۳۹	۱۹۵,۲۴۲,۲۷۸	سایر
<b>۸۳,۳۸۴,۰۹۰</b>	<b>۱۲۷,۶۳۲,۸۸۶</b>	<b>۱۵۸,۹۴۵,۰۸۳</b>	<b>۲۱۷,۲۸۰,۶۹۹</b>	<b>۲۴۲,۳۲۹,۱۷۳</b>	<b>۳۴۴,۹۱۳,۵۸۵</b>	<b>جمع</b>

## ماده ۷- بخش ریسک نقدینگی

### ۷-۱- سیاستها و خط مشی‌های مدیریت ریسک نقدینگی

مهمترین نکته در بخش سیاست‌ها و خط مشی‌ها، تطابق و همسویی بین استراتژی‌ها و برنامه‌های مدیریت ریسک نقدینگی می‌باشد. در بانک ملت برنامه‌های کوتاه‌مدت ریسک نقدینگی با توجه به برنامه‌های بلند مدت ریسک نقدینگی طراحی می‌شود و از سوی دیگر برنامه‌های مدیریت ریسک نقدینگی از استراتژی‌ها نشأت می‌گیرند. مهمترین سیاستها و برنامه‌های مدیریت ریسک نقدینگی عبارتند از:

**برنامه‌های مدیریت ریسک نقدینگی:** بانک ملت دارای برنامه‌های منسجمی جهت مدیریت ریسک نقدینگی می‌باشد. مهمترین برنامه‌های مدیریت ریسک نقدینگی عبارتند از:

- سند اشتباهی ریسک نقدینگی: در سند مذکور سطح وجوه نقد و معادل نقد بانک در دو بخش دارایی‌های نقد سریع و سایر دارایی‌های نقد تعیین می‌گردد. هر یک از دو بخش مذکور دارای ترکیباتی از دارایی‌های نقد هستند که در سند اشتباهی ریسک نقدینگی به تفکیک، سطح مورد نیاز نقدینگی بانک در هر یک از دو بخش مذکور معین می‌گردد.
- برنامه عملیاتی: در برنامه عملیاتی بانک، شاخصهای مختلف مدیریت ریسک نقدینگی از سطح شعب تا سطح کل بانک قرار داده شده و شاخصهای مذکور به صورت مستمر پایش و مدیریت می‌شود. به عبارت دیگر در برنامه عملیاتی، مدیریت ریسک نقدینگی از سطح شعب تا سطح کل بانک به صورت یکپارچه مدیریت می‌شود.
- بودجه‌بندی: مدیریت ریسک نقدینگی در تدوین بودجه سالانه بانک مورد توجه قرار می‌گیرد.

- سیاستهای مرتبط: در سیاستهای اعتباری مصارف بانک متناسب با نقدینگی بانک طراحی می‌گردد.

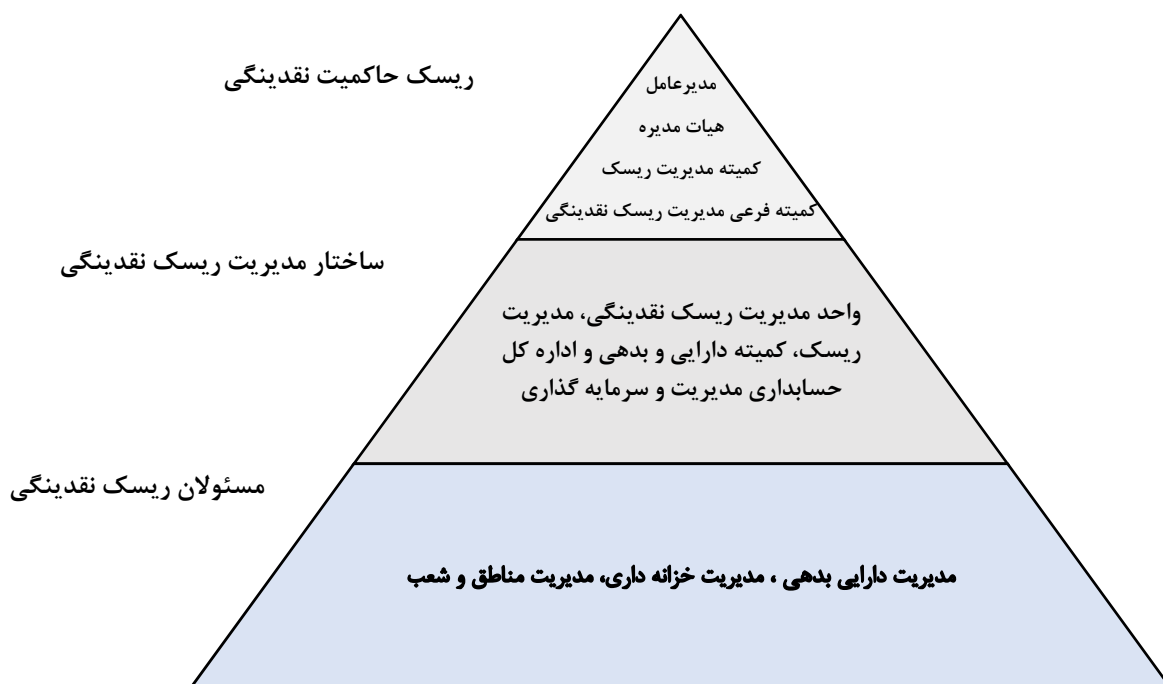
سایر برنامه‌ها: برنامه‌های متعددی به منظور مدیریت ریسک نقدینگی بانک در دستور کار کمیته دارایی و بدهی، کمیته عالی مدیریت ریسک و سایر واحدهای بانک قرار می‌گیرد.

**سیاستهای اعتباری بانک:** با توجه به اینکه ریسک نقدینگی در بسیاری از مواقع تابع ریسک اعتباری می‌باشد، بانک ملت سیاستهای مدیریت ریسک نقدینگی و اعتباری را یکپارچه نموده است. سیاستهای اعتباری بانک ملت با توجه به وضعیت اقتصادی طوری تعیین می‌گردد که درجه ریسک نکول مشتری کاهش یابد. همچنین در سیاستهای اعتباری مصارف بانک متناسب با نقدینگی بانک طراحی می‌شوند.

## ۲-۷- واحدهای اجرایی مدیریت ریسک نقدینگی

بخشنامه شماره ۹۶/۲۵۱۰۸۱ مورخ ۱۳۹۶/۰۸/۰۹ بانک مرکزی، بر لزوم ایجاد ساختار استاندارد مدیریت ریسک نقدینگی تاکید نموده است. کمیته فرعی مدیریت ریسک نقدینگی در ذیل کمیته مدیریت ریسک ایجاد شده است. مصوبات کمیته فرعی مدیریت ریسک نقدینگی در صورت تصویب کمیته ریسک (به علت نقش ارتباطی ریسکها) قابل اجرا خواهد بود. اعضا و وظایف کمیته مطابق با بخشنامه بانک مرکزی طراحی شده است. از سوی دیگر با توجه به لزوم محاسبه نسبت پوشش نقدینگی در دستور العمل مذکور، پایگاه داده و فرایند محاسبه در دو بخش ریال و ارز انجام شده و مطابق با بخشنامه در اختیار استفاده کنندگان قرار می‌گیرد. در مدیریت ریسک، ریسکها به صورت یکپارچه مورد بررسی قرار می‌گیرد. واحد مدیریت ریسک نقدینگی نیز به صورت تخصصی در ذیل مدیریت ریسک همانند سالهای گذشته فعالیت می‌نماید. واحدهای مدیریت ریسک نقدینگی در بانک ملت در سه بخش "ریسک حاکمیت نقدینگی"، "ساختار مدیریت ریسک نقدینگی" و "مسئولان ریسک نقدینگی" به شرح شکل ۱ آورده شده است:

شکل (۱) ساختار مدیریت ریسک نقدینگی در بانک ملت



### ۳-۶- ترکیب، میزان و سررسید سپرده ها و نقاط تمرکز آن

تسهیلات و تعهدات: یکی دیگر از روشهای محاسبه ریسک نقدینگی، محاسبه ریسک تمرکز می باشد. ریسک نقدینگی از طریق شاخص هرفیندال- هریشمن بر روی طبقات مختلف سپرده ها، تسهیلات و تعهدات مورد محاسبه قرار می گیرد. تمرکز تعهدات به خصوص تعهدات ارزی برای بانک ملت بسیار اهمیت دارد. علاوه بر موارد مذکور سپرده یکصد مشتری برتر مورد پایش مداوم قرار می گیرد.

#### ۴-۷- ترکیب، میزان و سررسید تسهیلات و سایر دارائیه‌ها و به طور مشخص دارائیه‌های با درجه نقد شوندگی بالا

جدول ذیل نشان‌دهنده میزان و سررسید دارایی‌های بانک بر اساس تاریخی که احتمال می‌رود مطالبه و یا تسویه شوند

می‌باشد:

۱۳۹۸						
مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ ماه الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	بدون سررسید مشخص
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال
دارایی‌ها						
موجودی نقد	۲۰۶,۸۰۹,۷۰۴	-	-	-	-	-
مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری	۴۸۸,۷۸۱,۵۸۹	۳۳۶,۷۱۷,۷۲۰	-	۱۵۲,۰۶۳,۸۵۹	-	-
مطالبات از دولت	۱۵۹,۵۱۱,۶۷۸	-	-	-	-	۱۵۹,۵۱۱,۶۷۸
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص دولتی	۱۶۰,۰۸۰,۹۸۱۵	۲۰۸,۸۷۹,۸۷۷	۱۹۱,۸۲۹,۰۸۲	۳۸۰,۷۴۵,۲۲۹	۴۵۳,۳۹۳,۴۹۹	۳۶۳,۹۷۴,۳۵۴
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	۱,۳۳۳,۵۹۶,۱۰۶	۱۱۳,۳۷۶,۲۰۷	۱۴۰,۱۵۳,۴۱۳	۳۷۴,۶۱۰,۳۴۵	۴۷۵,۹۶۱,۳۵۵	۲۱۷,۷۳۰,۷۷۸
سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۷۲,۲۱۹,۷۷۲	-	-	-	۴۲,۱۹۵,۴۱۴	۲۷,۱۷۸,۵۵۸
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	۲۸,۳۰۴,۲۰۹	-	-	-	۱۹,۹۰۵,۱۵۷	۸,۳۹۹,۰۵۲
سایر حساب‌های دریافتی	۴۴,۳۸۰,۹۳۴	-	-	-	-	۴۴,۳۸۰,۹۳۴
دارایی‌های ثابت مشهود	۱۸۸,۹۵۹,۸۹۰	-	-	-	-	۱۸۸,۹۵۹,۸۹۰
دارایی‌های نامشهود	۱۶,۸۷۲,۷۰۷	-	-	-	-	۱۶,۸۷۲,۷۰۷
سپرده قانونی	۲۵۳,۳۶۰,۲۳۶	۵۳,۸۴۶,۶۵۷	۱۱۹,۹۸۲,۶۲۵	۲,۱۷۶,۱۲۰	۱۲۲,۵۶۳,۵۳۵	۳,۲۵۲,۳۸۹
سایر دارایی‌ها	۳۰,۲۱۲,۷۱۹	-	-	-	-	۳۰,۲۱۲,۷۱۹
جمع دارائیه‌ها	۴,۴۲۳,۶۱۹,۳۵۸	۸۸۱,۱۶۸,۱۷۵	۴۵۱,۹۶۵,۱۲۰	۷۵۷,۵۲۱,۶۹۴	۱,۲۶۶,۰۸۲,۸۱۸	۱,۰۶۰,۳۷۳,۹۵۹

#### ۵-۷- میزان ورودی‌ها و تعهدات ریالی در دوره آتی

جدول ذیل نشان‌دهنده میزان ورودی‌ها و تعهدات ریالی در دوره آتی می‌باشد:

نوع اعتبار	مانده در ابتدای سال	گشایش شده طی سال	مانده در پایان سال
	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال
دیداری	۴۸,۹۸۹,۲۶۱	۳,۲۲۰,۴۶۷	۵۲,۲۰۹,۷۲۸
مدتدار	۰	۰	۰
جمع	۴۸,۹۸۹,۲۶۱	۳,۲۲۰,۴۶۷	۵۲,۲۰۹,۷۲۸
عملکرد سال ۱۳۹۸			
دیداری	۵۲,۲۰۹,۷۲۸	۳,۸۶۴,۵۶۰	۵۶,۰۷۴,۲۸۸
مدتدار	۰	۰	۰
جمع	۵۲,۲۰۹,۷۲۸	۳,۸۶۴,۵۶۰	۵۶,۰۷۴,۲۸۸
برآورد سال ۱۳۹۹			

#### ۶-۶- میزان ورودی‌ها و تعهدات به ارزش‌های عمده در دوره آتی

جدول ذیل نشان‌دهنده میزان ورودی‌ها و تعهدات ارزش‌های عمده در دوره آتی می‌باشد:

نوع ارز	مانده در ابتدای سال		واريز(بطلال) شده طی سال		گشایش (یا افزایش) تعهد) شده طی سال		اثر تغییرات نرخ طی دوره		مانده در پایان سال	
	مبلغ ارزی	معادل ریالی	مبلغ ارزی	معادل ریالی	مبلغ ارزی	معادل ریالی	مبلغ ارزی	معادل ریالی	مبلغ ارزی	معادل ریالی
دولار آمریکا	۸,۴۶۱,۸۹۰	۶۳۴,۶۴۲	۱۰,۳۱۳	۹۲۸	۱,۳۴۵,۷۸۷	۵۷,۹۴۳,۷۹۱	۱,۵۶۸,۳۸۲	۱۱۸,۰۴۱,۸۶۰	۱۳,۳۸۷,۰۳۷,۶۸۲	۱,۳۸۷,۰۳۷,۶۸۲
یورو	۲۶۹,۲۹۹	۸,۰۱۸	۹,۱۳۸	۳,۸۸۹	۲۶۹,۲۹۹	۶۳۲,۸۱۸	۶۳۲,۸۱۸	۶۳۲,۸۱۸	۲۶۹,۲۹۹	۶۳۲,۸۱۸
لیر ترکیه	۵۳۲,۷۹۹,۶۸۶	۳۵,۳۵۱	۱,۳۱۶	(۳۹,۵۷۹)	(۳۹,۵۷۹)	۱۶,۲۳۴,۶۵۹	۱۶,۲۳۴,۶۵۹	۱۶,۲۳۴,۶۵۹	۵۳۲,۷۹۹,۶۸۶	۱۶,۲۳۴,۶۵۹
ون گره جنوبی	۲۳,۳۰۷,۱۸۷	۱۵,۷۱۱	۱۵۵	(۳,۶۴۶,۴۳۴)	(۳,۶۴۶,۴۳۴)	۱۷۹,۸۷۲	۱۷۹,۸۷۲	۱۷۹,۸۷۲	۲۳,۳۰۷,۱۸۷	۱۷۹,۸۷۲
ین ژاپن	۶,۷۷۲,۳۲۶	۱۳۹,۱۵۹	۲۹,۹۲۶	(۷,۶۱۱,۴۹۹)	(۷,۶۱۱,۴۹۹)	۱,۱۸۸,۳۸۰	۱,۱۸۸,۳۸۰	۱,۱۸۸,۳۸۰	۶,۷۷۲,۳۲۶	۱,۱۸۸,۳۸۰
درهم امارات	-	-	۱,۴۸۳,۳۰۱	(۳,۶۳۱,۷۲۹,۵۰۴)	(۳,۶۳۱,۷۲۹,۵۰۴)	۱,۴۸۳,۳۰۱	۱,۴۸۳,۳۰۱	۱,۴۸۳,۳۰۱	-	۱,۴۸۳,۳۰۱
سایر اسعار	-	-	۵۹,۶۶۸,۴۵۵	-	-	۱,۱۵۲,۷۶۶,۶۹۸	۱,۱۵۲,۷۶۶,۶۹۸	۱,۱۵۲,۷۶۶,۶۹۸	-	۱,۱۵۲,۷۶۶,۶۹۸
جمع	۲۶۰,۹۰۳,۸۲۶	۱۴۲,۰۳۹,۸۵۵	۵۹,۶۶۸,۴۵۵	(۷۳,۴۲۸,۳۹۹)	(۷۳,۴۲۸,۳۹۹)	۲۶۰,۹۰۳,۸۲۶	۲۶۰,۹۰۳,۸۲۶	۲۶۰,۹۰۳,۸۲۶	۲۶۰,۹۰۳,۸۲۶	۲۶۰,۹۰۳,۸۲۶
دولار آمریکا	۶,۰۲۶,۴۱۶	۵۴۲,۳۷۷	۷,۳۴۵	(۱,۷۴۱,۸۴۸)	(۱,۷۴۱,۸۴۸)	۶۶۱	۶۶۱	۶۶۱	۶,۰۲۶,۴۱۶	۶,۰۲۶,۴۱۶
یورو	۱,۵۶۸,۹۵۱,۴۰۷	۱۶۰,۰۳۳,۰۴۴	۶۵,۵۴۳,۳۷۵	(۴۳۶,۸۰۸,۹۲۴)	(۴۳۶,۸۰۸,۹۲۴)	۶۲۲,۵۸۱,۱۳۴	۶۲۲,۵۸۱,۱۳۴	۶۲۲,۵۸۱,۱۳۴	۱,۵۶۸,۹۵۱,۴۰۷	۱,۵۶۸,۹۵۱,۴۰۷
لیر ترکیه	۶۳۲,۸۱۸	۹,۱۳۸	۲۱,۷۷۳	(۶۲۲,۸۱۷)	(۶۲۲,۸۱۷)	۱,۴۸۷,۰۳۹	۱,۴۸۷,۰۳۹	۱,۴۸۷,۰۳۹	۶۳۲,۸۱۸	۶۳۲,۸۱۸
ون گره جنوبی	۱۵۳,۹۷۵,۷۸۲	۱۱,۵۲۹	۶۷,۷۴۸	(۱۱۴,۱۶۸,۴۵۸)	(۱۱۴,۱۶۸,۴۵۸)	۴,۶۹۱,۷۱۵	۴,۶۹۱,۷۱۵	۴,۶۹۱,۷۱۵	۱۵۳,۹۷۵,۷۸۲	۱۵۳,۹۷۵,۷۸۲
ین ژاپن	۱۹,۸۴۰,۶۲۵	۱۷,۱۱۶	۱۲۲	(۳,۱۰۴,۰۸۷)	(۳,۱۰۴,۰۸۷)	۱۵۳,۱۱۹	۱۵۳,۱۱۹	۱۵۳,۱۱۹	۱۹,۸۴۰,۶۲۵	۱۹,۸۴۰,۶۲۵
درهم امارات	۳۴۹,۱۰۷	۸,۷۹۱	۶۱,۲۶۱	(۳۹۲,۳۷۲)	(۳۹۲,۳۷۲)	۱,۵۴۳	۱,۵۴۳	۱,۵۴۳	۳۴۹,۱۰۷	۳۴۹,۱۰۷
سایر اسعار	-	-	۱,۱۸۶,۶۴۱	(۲,۹۰۵,۳۸۳,۶۰۳)	(۲,۹۰۵,۳۸۳,۶۰۳)	۹۲۲,۲۱۳,۳۵۸	۹۲۲,۲۱۳,۳۵۸	۹۲۲,۲۱۳,۳۵۸	-	۹۲۲,۲۱۳,۳۵۸
جمع	۲۹۶,۱۶۷,۲۴۶	۱۳۵,۵۴۵,۲۵۱	۶۶,۸۱۱,۴۷۳	(۷۸,۳۹۲,۰۹۵)	(۷۸,۳۹۲,۰۹۵)	۲۹۶,۱۶۷,۲۴۶	۲۹۶,۱۶۷,۲۴۶	۲۹۶,۱۶۷,۲۴۶	۲۹۶,۱۶۷,۲۴۶	۲۹۶,۱۶۷,۲۴۶

## ۷-۷- برنامه تداوم فعالیت

طراحی برنامه تداوم فعالیت: اجزای برنامه تداوم فعالیت به شرح ذیل است:

۱- آموزش: به مدیران و کارکنان بانک آموزش‌هایی در مورد اینکه سایر ریسکها مانند ریسک اعتباری،

عملیاتی و بازار چه تاثیری بر نقدینگی بانک دارند داده می‌شود.

۲- راه اندازی کمیته‌های تداوم فعالیت: کمیته‌های مورد نیاز بانک در شرایط بحرانی مدیریت ریسک

نقدینگی طراحی شده‌اند و وظایف واحدها و مدیران مختلف مشخص گردیده‌اند.

۳- طراحی سند اشتهای ریسک نقدینگی و مراقبت از آن: سند مذکور توسط هیات مدیره تصویب می‌شود

و کلیه واحدهای موثر در مدیریت نقدینگی از نقدینگی سند مذکور مراقبت می‌نمایند. در سند مذکور کلیه

سناریوهای بحران ریسک نقدینگی دیده شده است. جهت استخراج سند اشتهای ریسک از داده تاریخی

استفاده گردیده است. پس از داده‌کاوی از شیوه‌های آماری انحراف معیار، نیمه انحراف و داده‌های منفی،

در سطح اطمینان ۹۵ درصد نقدینگی مورد نیاز محاسبه می‌گردد. سناریوهای مختلف بحران وارد مدل

گردیده و در نهایت آستانه بالا و پایین نقدینگی در حالت بحران و غیر بحران تعیین می‌گردد.

۴- طراحی سیستم‌های اطلاعاتی: قرارگیری اطلاعات در اختیار کلیه مدیران و کارشناسانی که مسئول

مدیریت ریسک نقدینگی و یا به نوعی نقدینگی بانک را تحت تاثیر قرار می‌دهند، برای بانکها بسیار حیاتی

است. یک سیستم اطلاعاتی قوی، مکمل تصمیمات مناسب نقدینگی در شرایط بحران است. در حال حاضر

سیستم‌های اطلاعاتی بانک قادر به طراحی نردبان دارایی بدهی، بررسی ریسک تمرکز و طبقه بندی

مشتریان براساس فیله‌های مختلف مانند نرخ سود سپرده و ... در سطح بانک مدیریت مناطق و شعب می‌باشد.

## ۸-۷- برنامه مقابله با بحران:

ریسک نقدینگی یک ریسک تبعی است و می‌تواند از ریسک‌های عملیاتی، ریسک سیستم‌های اطلاعاتی، ریسک اعتباری، ریسک نرخ ارز و ... نشأت بگیرد. برنامه مقابله با ریسک نقدینگی در بانک ملت بر مبنای توصیه‌های کمیته بال و رهنمودها و دستورالعمل بانک مرکزی طراحی شده است. برنامه مقابله با بحران در این بانک از سه مرحله "طراحی فرضیات نقدینگی"، "بهبود و تجزیه و تحلیل سناریوهای آزمون بحران" و "طراحی برنامه اقتضایی" به شرح ذیل تشکیل شده است.

- طراحی فرضیات نقدینگی: سناریوهای مختلف ریسک نقدینگی در حالات مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. این سناریوها می‌تواند از عوامل و ریسک‌های مختلفی ناشی شوند در ذیل برخی از مواردی که در مدیریت ریسک نقدینگی مورد بررسی قرار می‌گیرند آورده شده است:
  - ریسک سیستم‌های اطلاعاتی: اختلال در فعالیتهای عملیاتی می‌تواند تاثیر قابل ملاحظه‌ای بر ریسک نقدینگی داشته باشد. تاثیر این اختلالات با بررسی عوامل آن و میزان تاثیر در نقدینگی در سناریوهای مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد.
  - ریسک اعتباری: سناریوهای مختلف ریسک اعتباری و همچنین میزان تاثیرات آنها وارد مدل می‌شود. یکی از مهمترین ابعاد ریسک اعتباری، ریسک تمرکز است که در مدل به صورت گسترده به آن پرداخته می‌شود.
  - ریسک نرخ ارز: سناریوهای مختلف تغییرات نرخ ارز و همچنین میزان تاثیر آن بر نقدینگی بانک به خصوص برای ارزهایی که حجم بالایی از فعالیت بانک را تشکیل می‌دهد (همانند یورو) در سناریوهای مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد.
  - ریسک عملیاتی: اجزای مختلف ریسک عملیاتی در بانک می‌تواند منجر به ریسک نقدینگی گردد. تاثیر مهمترین عوامل ریسک عملیاتی در مدل ریسک نقدینگی ملحوظ نظر قرار می‌گیرد.
- بهبود و تجزیه تحلیل سناریوهای آزمون بحران: اندازه‌گیری میزان تاثیر سناریوهای بحران با استفاده از تاثیرات تاریخی آن و همچنین نظرات خبرگان و همچنین تاثیرات درونی سناریوهای مختلف، انجام می‌شود. اندازه‌گیری ارزش در معرض خطر ریسک نقدینگی با استفاده از داده‌های تاریخی محاسبه می‌شود.

## ۹-۷- روش سنجش ریسک نقدینگی (شامل مبنای و مفروضات)

مدل‌ها و روش‌های سنجش ریسک نقدینگی بانک ملت مطابق با روش‌های استاندارد سنجش این ریسک بوده و به شرح ذیل می‌باشد:

(۱) قیمت‌گذاری انتقالی وجوه: قیمت‌گذاری انتقالی وجوه یکی از ابزارهایی است که به منظور مدیریت ریسک نقدینگی استفاده می‌شود. قیمت انتقالی وجوه با توجه به وضعیت نقدینگی بانک و نرخ سود تعیین می‌گردد. با تغییرات نرخهای انتقالی وجوه، منابع و مصارف در سطح شعب مدیریت شده و در نهایت نقدینگی کل بانک مدیریت می‌شود.

(۲) انحراف از سند اشتباهی ریسک نقدینگی: حجم و ترکیب ذخایر نقدینگی واقعی بانک با حجم و ترکیب ذخایر نقدینگی سند اشتباهی ریسک بانک مقایسه و انحرافات در هر بخش مشخص و به عنوان مبنای مهمی در مدیریت نقدینگی مورد توجه قرار می‌گیرد.

(۳) سررسید دارایی و بدهی: بانک ملت به منظور مدیریت مناسب ریسک نقدینگی، سررسید دارایی‌ها و بدهی‌ها را مد نظر قرار داده و به صورت روزانه نردبان دارایی و بدهی محاسبه می‌شود. تحلیل شکاف مربوط به دارایی‌ها و بدهی‌ها با سررسید کوتاه مدت می‌تواند در رعایت ریسک نقدینگی بانک بسیار مفید واقع شود.

(۴) نسبت‌های نقدینگی: نسبت‌های مختلف ریسک نقدینگی در بانک مورد پایش قرار می‌گیرد. نسبت‌های "دارایی‌های با قابلیت نقد شوندگی سریع به کل دارایی‌ها در بخش ریال و ارز"، "دارایی‌های با قابلیت نقد شوندگی سریع به بدهی دیداری در بخش ریال و ارز"، "نسبت سپرده به تسهیلات در بخش ریال و ارز" و... از جمله نسبت‌هایی هستند که در بخش نقدینگی مورد توجه قرار می‌گیرند.

(۵) برنامه مقابله با بحران: با توجه به پیش بینی وضعیت نقدینگی در آینده و همچنین تغییرات نرخ سود، سناریوهای مختلفی جهت مقابله با بحران طراحی می‌شود. برخی از منابع اصلی بحرانهای نقدینگی که وارد مدل می‌شوند عبارتند از:

- تغییرات سیاستهای پولی و مالی دولت: تغییر عمده در سیاستهای پولی مالی دولت سریعاً نقدینگی بانکها را تحت تاثیر قرار می‌دهد. این عوامل به صورت دوره‌ای در بانک ملت مورد بررسی قرار می‌گیرند.
- تغییرات نرخ سود: عدم تغییر نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات متناسب با تغییرات نرخ سود بازار می‌تواند نقدینگی بانکها را تحت تاثیر قرار دهد.
- تغییرات نرخ ارز: تغییرات نرخ ارز تاثیرات مختلفی بر روی تسهیلات، تعهدات و سپرده‌ها دارد. تغییرات مذکور در مدل نقدینگی لحاظ می‌گردد.

- تغییرات ترازنامه: حرکت زیرخط ترازنامه می‌تواند نقدینگی بانک را تحت تاثیر قرار دهد. کلیه تعهدات و ضمانت نامه‌های بانک به همراه سررسید آنها در برنامه‌ریزی نقدینگی بانک در نظر گرفته می‌شود.
- وضعیت نقدینگی سایر بانکها: به دلایل متعدد مشکلات نقدینگی هر یک از بانکها به سرعت به سایر بانکها انتقال می‌یابد. در بانک ملت وضعیت نقدینگی کلیه بانکها و خطوط اعتباری تخصیصی بانک مرکزی به بانکها به صورت دوره‌ای بررسی و پایش شده و براساس نتایج بررسی‌ها سیاستهای نقدینگی بانک تعدیل می‌گردد. در بانک ملت از شاخصهای نقدینگی کملز (نسبتهای کملز) به منظور بررسی نقدینگی برخی از بانکهای مهم استفاده می‌شود.
- سایر ریسکهایی که ممکن است بر ریسک نقدینگی بانک تاثیر بگذارد: از جمله ریسکهای عملیاتی مانند قطعی سیستمهای الکترونیک بانک که می‌تواند نقدینگی بانک را تحت تاثیر قرار دهد در آزمون بحران نقدینگی بانک لحاظ می‌گردد.

۶) برنامه تداوم فعالیت: در بانک ملت برنامه‌های تداوم فعالیت به منظور مقابله با بحران ریسک نقدینگی طراحی شده است. برنامه مذکور در برگیرنده چند بعد می‌باشد:

- کمیته‌های نقدینگی: کمیته‌های نقدینگی به منظور مقابله با بحران نقدینگی طراحی شده‌اند. اعضای این کمیته‌ها تعیین و شرح وظایف هر کدام از آنها تدوین شده است. کمیته‌های مذکور در صورت لزوم در کلیه سطوح سازمان ایجاد خواهند شد.
- برنامه‌ریزی نقدینگی: به منظور کنترل نقدینگی و نگهداشت نقدینگی متناسب با وضعیت بانک در برنامه‌های بانک گنجانده شده است.
- تبادلات بین بانکی: میزان تبادلات بین بانکی مانند سپرده‌گذاری، تسهیلات و همچنین اوراق ضمانت شده صادره و همچنین میزان تعهدات تعیین می‌گردد. حدود اعتباری با بانکهای مختلف در مدیریت ریسک تعیین می‌گردد. حدود مذکور پس از تایید کمیته‌های ریسک نقدینگی و کمیته مدیریت ریسک به تصویب هیات مدیره می‌رسد و مدیریت خزانه‌داری بانک و سایر ادارات مرتبط در چارچوب حدود تعیین شده با سایر بانکها تعامل می‌نماید.
- برنامه ریزی تامین وجوه: تامین وجوه از سایر بانکها و همچنین سایر مشتریان پس از بررسی در کمیته نقدینگی جهت اجرا به واحدهای اجرایی مدیریت ریسک نقدینگی ارجاع می‌شود.
- پیش بینی جریان ورودی تسهیلات: میزان اقساط دریافتی و جریان ورودی تسهیلات با توجه به روندهای مشابه، رفتارهای تاریخی مشتریان و همچنین شرایط مختلف اقتصادی مورد پیش بینی قرار می‌گیرد.



۷) ریسک تمرکز سپرده، تسهیلات و تعهدات: یکی دیگر از روشهای محاسبه ریسک نقدینگی، محاسبه ریسک تمرکز می‌باشد. ریسک نقدینگی از طریق شاخص هرفیندال - هریشمن بر روی طبقات مختلف سپرده‌ها، تسهیلات و تعهدات مورد محاسبه قرار می‌گیرد. تمرکز تعهدات به خصوص تعهدات ارزی برای بانک ملت بسیار اهمیت دارد. علاوه بر موارد مذکور سپرده یکصد مشتری برتر مورد پایش مداوم قرار می‌گیرد.

#### ۱۰-۶- ساز و کارهای کنترل و پایش ریسک نقدینگی

علاوه بر آنچه که در بخشهای فوق در خصوص واحدهای اجرایی و روشهای مدیریت ریسک نقدینگی در بانک ملت به آنها اشاره شد، کنترل و پایش (نظارت در سطح بانک) ریسک مذکور با توجه به شرح وظایف واحدهای متولی مدیریت ریسک نقدینگی در بانک ملت با استفاده از داده‌ها و سامانه‌هایی مانند: "تجزیه و تحلیل سررسید دارایی و بدهی"، "FTP" و "نرم افزارهای گزارشهای آماری" توسط واحدهای متعددی صورت می‌پذیرد:

- کمیته مدیریت ریسک: در واحد مدیریت ریسک، ریسک نقدینگی، تغییرات روندها و شاخصهای مربوطه مورد پایش قرار می‌گیرد. تغییرات عمده به همراه پیشنهادات به کمیته مدیریت ریسک گزارش و پس از تایید و ابلاغ آن به واحدهای متولی پیگیریهای لازم از بخشهای مرتبط به منظور تعدیل ریسک از سوی مدیریت ریسک انجام می‌گیرد.
- کمیته نقدینگی: در کمیته نقدینگی بانک ملت تمام گزارشات لازم در خصوص مدیریت ریسک نقدینگی بانک به صورت هفتگی بررسی و تحلیل شده و تصمیمات لازم در خصوص مدیریت ریسک مذکور اتخاذ می‌گردد. مطابق دستورالعمل بانک مرکزی کمیته نقدینگی به زیر مجموعه کمیته مدیریت ریسک انتقال داده شده است.
- کمیته دارایی و بدهی: این کمیته به صورت دوره‌ای شاخص‌های ریسک نقدینگی را مورد بررسی قرار می‌دهد.
- مدیریت خزانه‌داری: مدیریت نقدینگی بانک در فضای بین بانکی، تراکنشهای عمده را نظارت می‌نماید.
- شعب و مدیریت شعب: شعب و مدیریت شعب با پیگیری برنامه‌های عملیاتی مرتبط با ریسک نقدینگی، نقدینگی بانک را مدیریت می‌نمایند.
- واحدهای نظارتی: اثربخشی و کارایی سیستم مدیریت ریسک نقدینگی توسط واحدهای نظارتی بانک (حسابرسی داخلی) کنترل می‌شود.

## ماده ۸- بخش ریسک عملیاتی

### ۸-۱- برنامه تداوم فعالیت

بانک ملت، فرایند شناسایی تهدیدات بالقوه و اثراتی که این تهدیدات ممکن است بر عملیات کسب و کار بگذارند و همچنین اقدامات لازم به منظور واکنش موثر به این تهدیدات که باعث حفظ و صیانت از سود ذینفعان، شهرت، برند سازمان و ... می شود را تحت عنوان فرایند تداوم فعالیت تعریف و آن را در بانک جاری و ساری نموده است.

بانک ملت با آموزش، تمرین و شبیه سازی شرایط خاص که موجب انقطاع فرایند یا ارائه خدمات می شود، همواره از به روز بودن برنامه های تداوم فعالیت که شامل مدیریت بازیابی و استمرار عملیات کسب و کار در زمان وقوع رویدادی که منجر به انقطاع در ارائه خدمات و فعالیت بانک می گردد، اطمینان لازم را کسب می نماید.

در همین راستا، بانک ملت ضمن شنا سایی فرایندها و واحدهایی که دارای مأموریت های حیاتی بوده و در صورت ایجاد انقطاع و اختلال، زیان های بالقوه عمده (مالی و غیر مالی) را به بانک تحمیل می نمایند؛ اقداماتی از جمله: تخصیص منابع مورد نیاز جهت پشتیبانی از واحدها و فرایندهای با اهمیت؛ مطمح نظر قرار دادن ریسک ها در رابطه با عملکردها و فرایندهای حیاتی؛ ایجاد سایت بازیابی جایگزین با در نظر گرفتن فاصله مناسب از محل سایت اصلی برای بازیابی و یا از سرگیری عملیات را در دستور کار قرار داده است.

### ۸-۲- تدابیر پیشگیرانه از وقوع خطاهای عمدی و سهوی انسانی

بانک ملت با نظارت بر فرآیندهای عملیاتی در سطوح مختلف، نسبت به ایجاد کنترل های لازم در فرآیندها و همچنین تعبیه آن در نرم افزارها و سامانه های مورد استفاده، تا حد قابل قبولی از وقوع خطاهای عمدی و سهوی پیشگیری می نماید. برخی از اقدامات صورت گرفته به منظور کاهش ریسک های عمده عملیاتی بدین شرح تبیین می گردد:

### ۳-۷- تمهیدات مقابله با بحران

در بانک ملت آزمون‌های بحران (stress test) در بخش‌های مختلف فناوری اطلاعات صورت می‌گیرد. در بخش مدیریت امنیت اطلاعات آزمون‌های دوره‌ای نفوذ پذیری بر روی وب سایتهای حساس بانک به صورت دوره‌ای و موردی انجام می‌پذیرد. در بخش مراکز داده به ایجاد سایت پشتیبان به منظور پشتیبانی از سایت اصلی بانک و ایجاد سایت بحران به منظور جایگزین شدن برای سایت اصلی در زمان بحران اقدام شده است. شرایط عملیاتی سایت پشتیبان و بحران در مانورهای دوره‌ای تست و اصلاح می‌گردد. در بخش سیستم‌های اطلاعاتی آزمونهای مرتبط با ظرفیت و عملکرد سیستم‌های اطلاعاتی مبتنی بر تغییر متغیرهای مرتبط با امنیت و افزایش بار به صورت دوره‌ای صورت می‌گیرد. در این بخش برخی از اقدامات انجام شده برای مقابله با بحران تشریح می‌گردد:

**الف) تحلیل سناریو و انجام آزمون‌های نفوذ پذیری وب سایتهای و سیستم‌های بانک:** در این بخش سیستم‌های اطلاعاتی و نرم افزاری حساس بانک به منظور بررسی وضعیت امنیتی بصورت دوره‌ای مورد آزمونهای بحران قرار می‌گیرند. تحلیل سناریو انجام آزمونهای نفوذپذیری وب سایتهای حساس بانک، آزمون سرویس **Active Directory** و سایر سرویس‌های وابسته و آزمون نفوذپذیری بر روی کلیه سامانه‌ها قبل از عملیاتی شدن در محیط اصلی مبتنی بر وب از اهم اقدامات صورت گرفته می‌باشند.

**ب) آزمون‌های مرتبط با ظرفیت و عملکرد سیستم‌های اطلاعاتی:** در این بخش متغیرهای مرتبط با امنیت و افزایش صحت عملکرد سیستم‌ها، سرویس‌ها و سامانه‌های بانک مورد آزمون قرار می‌گیرد. بررسی صحت عملکرد سیستم پشتیبان سامانه اتوماسیون اداری در سایت بحران، آزمون سرویس **Active Directory** و سایر سرویس‌های وابسته و آزمون سامانه ضد ویروس مرکزی از مهمترین اقدامات این بخش می‌باشند.

**ج) آزمون‌های مرتبط با عملکرد منابع سخت افزار و رویه‌های امنیتی:** در این بخش تجهیزات سخت افزاری و همچنین رویه‌های امنیتی تدوین شده به منظور صحت عملکرد مورد آزمون قرار گرفته است. اهم اقدامات صورت گرفته بدین شرح است: مانور قطع برق جهت تست عملکرد تاسیسات و تجهیزات در سایتهای بانک، ارزیابی‌های امنیتی شبکه‌های ارتباطی بانک و بازدیدهای دوره‌ای امنیتی از مدیریت شعب استانها و شعب تابعه.

#### ۴-۸- روش سنجش ریسک عملیاتی

بانک ملت با ایجاد زیرساخت های لازم، به طور مستمر حوزه های مرتبط با ریسک عملیاتی را مورد نظارت و بررسی قرار داده و ریسک های مربوطه را شناسایی، ارزیابی، کنترل و پایش می نماید. روش های مورد استفاده در این خصوص با بهره گیری از اسناد منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا و استانداردها و رهنمودهای کمیته بال تدوین شده است. با توجه به رویکرد بالا به پایین برای مدیریت ریسک های عملیاتی، روش مورد استفاده برای تخصیص سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک عملیاتی، روش شاخص پایه می باشد. همچنین مبتنی بر رویکرد پایین به بالا روش خودارزیابی (RSA)، استفاده از شاخص های ریسک های کلیدی و داده های زیان داخلی مورد استفاده قرار می گیرد.

ارتباط بین بخش متمرکز مدیریت ریسک و بخش های غیر متمرکز آن توسط رابطین ریسک صورت می پذیرد. رابطین ریسک ضمن اشراف و آگاهی از حیطة کاری خویش با برقراری تعامل با سایر بخشهای حوزه فعالیت خویش، ریسک های عملیاتی با اهمیت را شناسایی و ارزیابی نموده و در فواصل زمانی شش ماهه به مدیریت ریسک گزارش می نماید.

واحد مدیریت ریسک عملیاتی با توجه به فرایندهای عمده و اصلی سازمان و با همکاری ادارات و واحدهای متولی هر یک از فرآیندها، ریسک های کلیدی تاثیرگذار بر فعالیت بانک را شناسایی و شاخص های ریسک های کلیدی را طراحی نموده است. جمع آوری اطلاعات شاخص ها و تعیین سطوح اشتباهی مناسب شاخص ها مبتنی بر سطح اشتباهی مورد پذیرش بانک از جمله برنامه های در حال انجام بانک می باشد.

گردآوری داده های زیان ناشی از رویدادهای ریسک عملیاتی، در تحلیل ریسک های به وقوع پیوسته و عوامل ایجاد کننده آن، بسیار حائز اهمیت می باشد. عمده اطلاعات مربوط به داده های زیان در سنوات گذشته توسط واحدهای نظارتی بانک کشف و ضبط گردیده و انجام تحلیل های آماری و بررسی روند رویدادهای گذشته با همکاری واحدهای نظارتی بانک در حال انجام می باشد.

#### ۵-۸- میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی

بانک ملت برای تعیین میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک های عملیاتی از روش شاخص پایه که یکی از روش های پیشنهادی کمیته بال می باشد، استفاده می نماید. در این روش، متوسط درآمد ناخالص سه سال متوالی بانک محاسبه شده و در ضریب الفا (۱۵٪) ضرب می گردد. میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک های عملیاتی برای سال مالی ۱۳۹۸ به شرح جدول ذیل می باشد:

جدول سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک عملیاتی مقطع ۱۳۹۸/۱۲/۲۹

سرمایه در معرض  
ریسک عملیاتی

روش اندازه گیری

## ۶-۷ - سازوکارهای کنترل و پایش ریسک عملیاتی

پیاده سازی فرآیند مدیریت ریسک عملیاتی در بانک ملت شامل سه جزء ۱- شناسایی، ارزیابی و اندازه گیری؛ ۲- پایش و گزارش دهی؛ و ۳- کنترل و کاهش ریسک عملیاتی می باشد.

### شناسایی، ارزیابی و اندازه گیری:

مدیریت ریسک عملیاتی در بانک ملت مبتنی بر مدل سه سپر دفاعی می باشد. واحد مدیریت ریسک عملیاتی با تبیین نقش واحدهای مختلف سازمان در هریک از سپرهای دفاعی، گامی اساسی در مدیریت ریسک های عملیاتی ناشی از فعالیت های خود، برداشته باشد. همچنین در زمینه اجرای فرآیند مدیریت ریسک عملیاتی، با انتصاب رابطین ریسک در واحدهای مختلف سازمان، شناسایی، ارزیابی، و اندازه گیری ریسک های مترتب بر فعالیت آنها را به ایشان محول نموده است. گزارشات مربوط به ریسک های عملیاتی در لایه های مختلف سازمان بطور مستمر از طریق رابطین ریسک در اختیار مدیریت ریسک عملیاتی قرار می گیرد. علاوه بر این و به منظور تکمیل روش خودارزیابی ریسک و کنترل (RCSA) ریسک عملیاتی، کارگاه های ادواری در هریک از حوزه های سرمایه انسانی، ارزی، اعتباری و... با حضور مدیران مربوطه و کارشناسان حوزه های ذیربط تشکیل شده و ریسک های عمده هر یک از حوزه های مطروحه شناسایی، ارزیابی و اندازه گیری می گردد.

### پایش و گزارش دهی:

بانک ملت از سیستمی مستمر و منسجم جهت پایش ریسک های عملیاتی استفاده می کند تا بتواند گزارشات به موقع را به سطوح مربوطه ارائه نماید. به همین علت لازم است تا پروفایل ریسک عملیاتی از طرق مختلف همچون؛ ریسک های شناسایی شده به روش خودارزیابی ریسک و کنترل توسط رابطین ریسک؛ گزارشات دریافتی از واحدهای نظارتی؛ ریسک های شناسایی شده توسط واحد مدیریت ریسک عملیاتی پیش از ارائه محصولات و خدمات جدید؛ ریسک های شناسایی شده توسط خبرگان در کارگاه های مدیریت ریسک؛ تشکیل گردد تا بتوان گزارشات جامع و قابل اطمینان را ارائه نمود. ریسک های شناسایی شده با عنایت به اولویت بندی براساس اهمیت و میزان ارزش در معرض خطر، مورد پایش قرار گرفته و بطور منظم به کمیته عالی ریسک و هیات مدیره گزارش می گردد.

### کنترل و کاهش:

بانک ملت همزمان با شناسایی، ارزیابی و اندازه‌گیری ریسک‌های عملیاتی تصمیمات لازم را در خصوص شیوه کنترل آنها را به منظور کاهش احتمال وقوع ریسک‌ها اتخاذ می‌نماید. به منظور کاهش خسارات ناشی از ریسک‌های عملیاتی اقدامات لازم برای استمرار عملیات کاری و بازگشت به حالت عادی بعمل آمده و یا با استفاده از ابزارهایی مانند بیمه و برون سپاری فعالیت‌ها، نسبت به کاهش شدت ریسک‌های عملیاتی اقدام می‌نماید. همچنین جهت کاهش احتمال وقوع ریسک‌ها، با همکاری سایر واحدهای مرتبط بررسی‌های لازم نسبت به تقویت و بهبود کنترل داخلی صورت می‌پذیرد.

## ماده ۹- بخش ریسک بازار

### ۹-۱- سیاست‌ها و رویه‌های مدیریت ریسک بازار

با عنایت به این که موسسات اعتباری شامل داراییهایی می‌باشد که به صورت گسترده از نوسانات نرخ بهره، ارز و یا سهام تاثیر می‌پذیرند؛ چندین واحد در بانک ملت به مدیریت ریسک بازار (شامل سیاست گذاری، تکنیکهای شناسایی، ارزیابی، مانیتورینگ و کنترل ریسک بازار) می‌پردازند. برخی از واحدهای اجرایی مدیریت ریسک بازار با توجه به هر یک از وظایف تشریح شده متشکل از مدیریت ریسک، اداره کل امور مالی، اداره کل مدیریت خزانه‌داری، اداره کل اعتبارات، اداره کل سرمایه‌گذاری و امور شرکتها، اداره کل بین الملل، اداره کل امور ارزی شعب داخل، بانکداری شرکتی، بانکداری تجاری و بانکداری شخصی می‌باشد. علاوه بر واحدهای مذکور کمیته‌هایی مانند "کمیته عالی ریسک"، "کمیته فنی ریسک"، "کمیته دارایی و بدهی" و سایر کمیته‌های مرتبط نیز در تعیین سیاست‌های بانک ملت جهت مدیریت ریسک بازار، هیات مدیره بانک را یاری می‌نمایند.

لازم به ذکر است با توجه به تغییرات اقتصادی در سطح بین الملل و اقتصادکلان و با عنایت به ملحوظ نظر قرار دادن شرایط ویژه کشور از بعد اقتصادی و ژئوپلتیک و همچنین تبعات و آثار شیوع ویروس کرونا در سطح جهان و کشور خاصه از منظر اقتصادی و تاثیر بر محیط کسب و کار، واحد ریسک بازار، آثار شرایط جدید اقتصادی را در تحلیل‌های خود لحاظ نموده و شرایط به صورت دائمی تحت نظر و مراقبت می‌باشد. در این ارتباط، گزارش‌های لازم به قید فوریت تقدیم هیات مدیره و ادارات ذی مدخل، قرار می‌گیرد. همچنین، پورتفوی ارزی بانک نیز تحت تاثیر تصمیمات متخذه از سوی بانک مرکزی در ارتباط با نرخ تسعیر، قرار می‌گیرد.

### ۹-۲- روش سنجش ریسک بازار

شاخص‌های اندازه‌گیری ریسک اولین بار از طریق مطالعات شاخص‌های پراکندگی آماری محاسبه گردیدند و از آن به بعد روشهای جدیدتری از جمله ریسک نامطلوب (Downside Risk)؛ استفاده از دیرش (Duration) جهت محاسبه حساسیت ارزش اوراق قرضه و در نهایت ارزش در معرض خطر معرفی شدند که همگی از روشهای آماری استفاده می‌نمایند.

روش مورد استفاده در انجام محاسبات تحلیل حساسیت و پارامترها و مفروضات عمده آن به شرح ذیل می باشد:

### ارزش در معرض خطر (VaR)

ارزش در معرض خطر حداکثر زبانی است که ممکن است طی یک دوره زمانی معین و یک سطح اطمینان مشخص در یک پرتفوی ایجاد گردد. اگر متغیر تصادفی  $R$  نشان دهنده یک پرتفوی،  $F(R)$  تابع چگالی احتمال  $R$  و  $C$  سطح اطمینان باشد، احتمال اینکه بازده از  $R^*$  کمتر شود عبارت است از:

$$\text{prob}[R < R^*] = \int_{-\infty}^{R^*} f(R) dR = 1 - c$$

### جذایبتهای ارزش در معرض خطر

- مبلغ زیان بالقوه را که در یک سطح احتمال مشخص ممکن است ایجاد شود تعیین می نماید.
- یک ریسک سنج عمومی است که در زمینه تمامی انواع ریسکها کاربرد دارد.
- در تمامی سطوح از مبادلات منحصر به فرد و یا پرتفوی کل موسسه، ارزش در معرض خطر تمامی ریسکها را پوشش می دهد.
- در حالت تجمعی (برای یافتن ارزش در معرض کل پرتفوی های بسیار بزرگ) و یا در حالت غیر تجمعی (برای تجزیه ریسکها بر اساس انواع مختلف عوامل ریسک) این روش همبستگی بین دارائیهها و یا پرتفوها را در نظر می گیرد.
- با عنایت به موارد مذکور و جذایبتهای ذکر شده در خصوص ارزش در معرض ریسک، ارزش در معرض ریسک پورتفوی ارزی و سهام در بانک ملت به صورت دوره ای انجام می گیرد.

### روشهای محاسبه ارزش در معرض خطر

روشهای بسیاری جهت محاسبه ارزش در معرض خطر وجود دارد که براساس وضعیتهای مختلف بازار، انواع داده ها و انتظارات خاص انتخاب می شوند و بطور کلی در ۳ نوع طبقه بندی می شوند:

- روش واریانس-کوواریانس (Variance - Covariance method)
- شبیه سازی تاریخی (Historical Simulation)
- شبیه سازی مونت کارلو (Monte Carlo Simulation)

## روش واریانس - کوواریانس

در روش واریانس و کوواریانس از انحراف استاندارد داده‌های تاریخی و همبستگی میان داراییها جهت محاسبه استفاده می‌شود. یکی از مواردی که ضروری است و توسط قانونگذاران پیشنهاد می‌شود استفاده از حداقل داده‌های تاریخی یک سال برای محاسبه ارزش در معرض خطر می‌باشد. فرض اساسی در این روش این است که سود و زیان پرتفوی از توزیع نرمال پیروی می‌کند.

مطابق ادبیات ریسک، استفاده از روش فوق، ارزش منصفانه دارایی‌ها و بدهی‌ها را به طور کامل منعکس می‌نماید.

## روش شبیه سازی تاریخی

ایده اساسی در شبیه‌سازی تاریخی ساده است، استفاده از داده‌های تاریخی واقعی برای ساختن چگالی تجربی برای سود و زیان پرتفوی این روش هیچ مفروضاتی در مورد نوع توزیع و همبستگی بین داراییها و فاکتورهای ریسک در نظر نمی‌گیرد. این روش برای ارزیابی قیمت‌های اختیار معامله و ترکیبات مختلف فاکتورهای ریسک قابلیت استفاده دارد.

## شبیه سازی مونت کارلو

لغت شبیه سازی دلالت بر ایجاد یک مدل مجازی از یک سیستم واقعی برای مطالعه و درک سیستم دارد و عبارت مونت کارلو نیز اشاره بر استفاده از اعداد تصادفی دارد. شبیه سازی مونت کارلو یک روش تجزیه و تحلیل مبتنی بر خلق مجدد و مجازی به کمک فرآیند تصادفی (معمولا توسط یک کامپیوتر) است که بارها و بارها اجرا شده و نتایج مستقیما قابل مشاهده است.

تعیین ارزش در معرض ریسک این اطمینان را به سرمایه گذار می‌دهد که با نگهداری مبلغ محاسبه شده توسط شاخص ارزش در معرض ریسک حتی در صورت تحقق حداکثر زیان بتواند تعهدات خود را ایفا کند به همین علت این شاخص معیاری مناسب جهت تعیین حد کفایت سرمایه برای بازارها و نهادهای مالی نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد به طوری که کمیته بال در سال ۱۹۹۵ استفاده از این معیار را برای تعیین حد کفایت سرمایه برای بانک‌ها الزامی کرده است.

با توجه به پویاییهای محیط کلان اقتصادی، واحد مدیریت ریسک بازار با استفاده از تحلیل‌های جامع کیفی و کمی و با بهره‌گیری از نرم افزارهایی مانند EViews, EXCEL, MICROFIT, CRYSTAL BALL اقدام به بررسی و تحلیل جامع شرایط اقتصادی جهانی و داخلی نموده و سپس اقدام به اندازه‌گیری ارزش در معرض ریسک ارز، سهام و غیره می‌نماید. جهت ریسک سنجی در بانک ملت از رویکرد واریانس/کوواریانس استفاده می‌گردد.



### ۳-۸- میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار

با توجه به محاسبات صورت گرفته در مدیریت ریسک بر اساس روش واریانس - کواریانس، ارزش در معرض خطر ده روزه نرخ ارز در سطح اطمینان ۹۹ درصد معادل ۴,۹۳۷ میلیارد ریال می باشد. با عنایت به محاسبات صورت گرفته بر مبنای توصیه های بال حداقل میزان ذخیره سرمایه ریسک نرخ ارز ۱۴,۸۱۱ میلیارد ریال است.

جدول میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار مقطع منتهی به ۱۳۹۸/۱۲/۲۹

روش اندازه گیری	ریسک سهام*		ریسک ارز		مجموع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار
	ارزش در معرض خطر	سرمایه مورد نیاز	ارزش در معرض خطر	سرمایه مورد نیاز	
مدل واریانس - کواریانس**	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال
	-	-	۴,۹۳۷,۰۵۲	۱۴,۸۱۱,۱۵۶	۱۴,۸۱۱,۱۵۶

\*سهم سریع معامله در پد بانک کم اهمیت بوده و بانک به صورت روزانه مبادرت به خرید و فروش سهام نمی نماید.  
\*\*مطلق مفاد مجموعه مروری بر ادبیات ریسک بازار، روش مذکور مورد قبول نهاد ناظر بانکی می باشد

### ۴-۹- تحلیل ارزش در معرض خطر سرمایه گذاری در سهام و سایر سرمایه گذاری های دارای بازار

با توجه به پیش بینی تغییرات قیمت بازار سهام و سرمایه گذاری های دارای قیمت بازار موجود در پورتفوی دارایی های بانک با استفاده از روش تاریخی، میزان ارزش در معرض خطر برای سرمایه گذاری در سهام و سایر سرمایه گذاری های دارای قیمت بازار، برای سال جاری مطابق جدول ذیل می باشد:

جدول تحلیل ارزش در معرض خطر سرمایه گذاری در سهام و سایر سرمایه گذاری های دارای بازار مقطع منتهی به ۱۳۹۸/۱۲/۲۹

۱۳۹۷		۱۳۹۸		نوع سرمایه‌گذاری		
تأثیر در سود و زیان	تغییر احتمالی در قیمت بازار	مبلغ	تأثیر در سود و زیان	تغییر احتمالی در قیمت بازار	مبلغ	
میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	
۱۱,۰۰۰	(۳۵+ و ۵۷)	۱۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	(۱۰ و ۷۰)	۱۰۰,۰۰۰	سرمایه گذاری در سهام سریع معامله
-	-	۲,۳۷۴,۳۹۰	-	-	۲,۸۴۵,۸۰۰	اوراق بهادار ارزی
-	-	۱۲,۱۱۷,۰۲۶	-	-	۴۰,۲۸۸,۴۴۳	اوراق مشارکت بخش دولتی
-	-	-	-	-	۱,۹۰۰,۹۹۸	اوراق مشارکت بخش غیر دولتی
-	-	۳,۰۹۹,۸۴۷	-	-	-	اوراق بهادار دولتی شعب خارج از کشور
-	-	۸۶,۵۶۲	-	-	۵,۹۷۴	اوراق بهادار خصوصی شعب خارج از کشور
۱۱,۰۰۰	.....	۱۷,۷۷۷,۸۲۵	۳۰,۰۰۰	.....	۴۵,۱۴۱,۲۱۵	جمع

\* افق زمانی پیش بینی صورت گرفته 12 ماهه بوده و محاسبات در سطح اطمینان 99 درصد صورت پذیرفته است

## جدول تحلیل ارزش در معرض خطر نرخ ارز مقطع منتهی به ۱۳۹۸/۱۲/۲۹

معدلات	دلار آمریکا	یورو	ون کوه	لیبر ترکیه	ین ژاپن	درهم امارات	کرون سوئد	کرون دانمارک	سایر اسعار (میلیون ریال)	معادل ریالی (میلیون ریال)	۱۳۹۸/۱۲/۲۹
موجودی نقد	۱۷۳,۸۰۹,۹۴۱	۹۱۲,۵۷۳,۳۴۸	۱۸,۸۵۶,۱۱۶,۱۵۶	۴۳۹,۰۶۸,۶۱۱	۱,۲۴۷,۳۴۶,۷۳۸	۵۱,۵۶۸,۶۰۰	-	-	۱۰,۳۱۱,۹۲۱	۱۲۹,۳۵۳,۳۶۱	۹
مطالبات از بانکها و سایر موسسات اعتباری	۴۵,۸۵۳,۵۰۸	۶۸۸,۷۵۵,۸۱۳	۳,۶۸۲,۸۴۷,۳۰۰,۲۰۷	۴۸۸,۴۲۲,۴۹۲	۸,۵۵۵,۳۱۵,۴۹۴	۱,۸۱۶,۳۸۶,۰۳۷	۱,۸۷۳,۶۱۴	-	۲۷,۹۴۶,۹۹۴	۳۹۶,۹۶۱,۳۲۰	۱۰
مطالبات از دولت	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۱
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص دولتی	۱,۰۲۶,۵۹۳,۹۱۵	۱۳,۳۵۸,۶۱۱,۸۹۹	۲۹,۳۴۵,۱۹۲	-	۱,۶۴۲,۶۶۱,۰۸۰	۳۹,۳۱۴,۴۲۲	-	-	۱۳,۵۸۸,۶۷۲	۱,۵۹۴,۹۷۵,۱۴۷	۱۲
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	۴۵۹,۱۶۱,۷۲۵	۱,۷۹۳,۱۸۰,۱۹۲	۵۵۲,۱۷۴,۶۶۷,۷۰۹	۹۱,۶۷۲,۶۹۴	۱,۷۱۸,۴۸۱,۷۸۷	۳,۶۱۲,۴۹۲,۱۰۲	-۷۵۰,۴۱۵	-	۴۰,۸۶۷,۳۰۱	۳۳۷,۲۱۴,۴۷۶	۱۳
سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	-	۳۷۹,۰۰۰,۰۰۰	-	۴۱۳,۷۰۰	-	-	-	-	-	۲,۵۵۱,۷۷۴	۱۴
مطالبات از شرکت های فرعی و وابسته	۲,۱۸۶,۵۴۵	۲۳,۰۰۹,۶۶۷	۹۱۳,۳۸۳,۸۱۵	۲,۰۰۲,۰۲۹	۴,۶۸۶,۵۸۷	-	۷۵۰,۴۱۸	-	۶۱	۲,۸۲۳,۳۱۲	۱۵
سایر حساب های دریافتنی	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۶
دارایی های ثابت مشهود	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
دارایی های نامشهود	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
سپرده قانونی	-	-	-	۷۸,۶۹۸,۶۰۰	-	-	-	-	-	۱,۱۵۰,۸۱۹	
سایر داراییها	-۱۹,۷۶۴,۰۷۱	-۴۲,۵۷۸,۱۵۴	-۱۰,۶۳۳,۶۵۸,۸۸۱	۱۶۳,۶۸۴,۳۷۰	-۱,۳۶۶,۰۴۲,۳۲۵	-۱,۷۰۳,۸۶۰,۳۰۴	-۲,۰۸۸,۵۳۶	-	-۵,۷۷۴,۵۴۳	-۲,۰۴۵,۶۶۶	۲۰
جمع دارایی های ارزی	۱,۶۳۵,۳۸۱,۵۳۳	۱۶,۰۰۳,۳۰۴	۳,۸۴۷,۱۸۶,۴۵۳,۳۹۸	۱,۳۶۴,۹۶۲,۴۹۶	۱۱,۹۰۳,۴۷۷,۲۵۱	۳,۸۱۵,۹۱۹	۱۸,۸۱۹,۹۱۹	۶۱,۴۵۴,۹۹۶	۲۱۰,۸۵۰,۳۰۵	۲,۹۰۸,۶۶۶,۹۹۶	
تعهدات مشتریان بابت اعتبار اسنادی	۵۲۲,۳۷۷	۱۶۰,۰۳۳,۰۴۴	۱۱,۵۲۹	۶۳۲,۸۱۸	۱۷,۱۱۶	۸,۷۹۱	-	-	-	۲۹۶,۱۶۷,۳۴۶	۵۶-۱
تعهدات مشتریان بابت ضمانت نامه های صادره	۱۲,۵۴۸,۱۹۹	۸۷,۷۴۱,۹۵۷	-	۵۴۱,۳۹۲	۴۸۳,۴۸۰	۳,۱۸۸,۸۷۹	۷۳,۵۹۳	-	۲,۹۳۲,۰۱۲	۱۰,۶۹۷,۹۳۸	۵۶-۲
سایر تعهدات مشتریان	۹۴,۴۹۶,۵۴۴	۳۴۲,۴۹۶,۶۲۳	-	-	-	-	-	۴۰۰,۱۲۴	۷۲,۴۴۹,۳۷۱	۵۰۹,۳۴۱,۵۶۱	۵۶-۳
جمع تعهدات ارزی مشتریان	۱۰,۷۵۸,۷۱۳	۵۸۹,۸۶۹,۶۲۳	۱۱,۵۲۹	۱,۱۷۴,۱۱۰	۵۰۰,۵۹۶	۳,۱۹۷,۶۷۱	۷۳,۵۹۳	۴۰۰,۱۲۴	۲۱۰,۷۲۷,۶۳۵	۹۱۲,۳۸۵,۷۴۵	
جمع دارایی های ارزی و تعهدات ارزی مشتریان	۱,۷۸۷,۴۴۸,۶۸۳	۱۶,۹۸۵,۳۲۱,۴۸۸	۳,۸۳۷,۱۸۶,۴۶۶,۷۱۷	۱,۳۶۶,۱۳۶,۰۶۶	۱۱,۹۰۳,۴۷۷,۲۵۱	۳,۸۱۵,۹۱۹,۴۲۷	۱۸,۸۳۸,۳۳۶	۶۱,۸۵۶,۰۲۰	۴۲۱,۵۷۷,۸۴۰	۳,۳۰۳,۵۵۲,۷۹۱	
معادل ریالی جمع دارایی های ارزی و تعهدات ارزی مشتریان-میلیون ریال											
سپرده های مشتریان	۱۹,۰۹۴,۶۱۶	۴۰,۷۲۸,۴۱۵,۹۷	۳,۰۵۱,۰۶۰,۹۱۴	۴۸,۴۰۷,۰۶۱	۱۰۶,۵۵۶,۸۲۲	۷۱,۵۳۵,۵۶۰	۱۰۰,۰۰۰	-	۵,۶۷۹,۸۶۷	۴۲۵,۶۵۰,۵۱۴	۲۱
سود سهام پرداختنی	۸۷,۴۵۷,۷۸۵	۸۲۶,۴۸۸,۹۵۷	۳,۴۰۲,۸۸۷,۴۴۹,۹۷۲	۳۱,۰۷۱۲,۳۶۶	۲,۸۰۷,۳۱۵,۴۷۳	۴۲۰,۴۱۳,۳۲۶	۱,۵۲,۴۹۷	-	۱۹,۵۴۱,۳۵۶	۳۷۸,۰۸۶,۳۲۱	۲۲
ذخیره مالیات عملکرد	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ذخیره مزایای پایان خدمت و تعهدات بازنشستگی کارکنان	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
سایر ذخایر و بدهی ها	۸۲۶,۴۸۸,۹۵۷	۵,۴۵۵,۳۱۸,۵۱۷	۱۹۳,۵۵۰,۷۳۴,۹۶۲	۳۷۴,۴۴۱	۲,۶۶۵,۶۹۹,۶۴۹	۳۷,۳۸۷,۴۲۷	-	-	۱,۶۵۹,۹۸۰,۸۵۰	۸۱۸,۶۱۵,۷۵۰	۲۵
حقوق صاحبان سپرده های سرمایه گذاری	۳۷۲,۰۱۰,۶۵۳	۱,۱۳۷,۴۷۰,۶۴۶	۱۷,۳۹۰,۰۲۴	۷۹۱,۴۱۱	۹,۸۱۶,۸۸۵	۷۵۲,۸۱۵,۰۶۰	-	-	-	۱,۶۷,۴۵۱,۵۵۱	۲۷
جمع بدهیهای ارزی	۱,۳۰۴,۹۴۸,۹۱۸	۱۱,۵۲۲,۳۷۹,۷۱۷	۳,۵۹۹,۵۰۶,۵۰۲,۸۷۲	۲,۵۹۵,۷۳۴,۴۱۹	۵,۵۸۸,۷۱۷,۷۸۹	۱,۱۰۳,۷۸۹,۳۳۴	۱,۱۵۴,۴۹۷	-	۱۹۱,۲۰۲,۰۷۳	۱,۷۸۹,۰۰۴,۵۴۶	
تعهدات بانک بابت اعتبار اسنادی	۵۴۲,۳۷۷	۱۶۰,۰۳۳,۰۴۴	۱۱,۵۲۹	۶۳۲,۸۱۸	۱۷,۱۱۶	۸,۷۹۱	-	-	-	۲۹۶,۱۶۷,۳۴۶	۵۶-۱
تعهدات بانک بابت ضمانت نامه های صادره	۱۲,۵۴۸,۱۹۹	۸۷,۷۴۱,۹۵۷	-	۵۴۱,۳۹۲	۴۸۳,۴۸۰	۳,۱۸۸,۸۷۹	۷۳,۵۹۳	-	۲,۹۳۲,۰۱۲	۱۰,۶۹۷,۹۳۸	۵۶-۲
سایر تعهدات بانک	۹۴,۴۹۶,۵۴۴	۳۴۲,۴۹۶,۶۲۳	-	-	-	-	-	۴۰۰,۱۲۴	۷۲,۴۴۹,۳۷۱	۵۰۹,۳۴۱,۵۶۱	۵۶-۳
جمع تعهدات ارزی بانک	۱۰,۷۵۸,۷۱۳	۵۸۹,۸۶۹,۶۲۳	۱۱,۵۲۹	۱,۱۷۴,۱۱۰	۵۰۰,۵۹۶	۳,۱۹۷,۶۷۱	۷۳,۵۹۳	۴۰۰,۱۲۴	۲۱۰,۷۲۷,۶۳۵	۹۱۲,۳۸۵,۷۴۵	
معادل ریالی جمع بدهی های ارزی و تعهدات ارزی بانک	۱,۳۱۲,۵۳۰,۳۰۹	۱۲,۱۱۲,۱۹۱,۳۴۱	۳,۵۹۹,۵۰۶,۵۵۲,۴۰۱	۲,۶۰۰,۷۲۷,۵۲۹	۵,۵۸۹,۳۱۸,۳۸۵	۱,۰۶۹,۸۶۸,۴۴۲	۱,۳۲۶,۰۹۰	۴۰۰,۱۲۴	۴۰۱,۹۲۹,۷۰۸	۳,۳۰۳,۵۵۲,۷۹۱	
خالص وضعیت باز ارزی برای هر ارز در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۹	۳۸۴,۸۹۳,۶۴۵	۴,۸۷۳,۱۰۱,۹۰۷	۲۴۷,۶۷۹,۹۱۲,۳۲۶	۱,۰۰۵,۳۴۸,۸۷۸	۶,۳۱۴,۸۲۹,۵۶۲	۲,۷۱۱,۹۳۱,۴۵۵	۲,۰۰۶,۴۱۶	۶۱,۴۵۴,۹۹۶	۱۹,۶۴۸,۳۳۲	۶۱۸,۳۴۳,۶۵۰	
خالص وضعیت باز ارزی برای هر ارز در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۹ - میلیون ریال	۵,۳۲۹,۷۴۸	۳۶۰,۳۱۰,۳۷۸	۱۳,۷۸۸,۵۳۵	۷,۹۱۷,۷۵۱	۴,۳۲۷,۴۸۴	۳۲,۵۵۲	(۱۵۵,۱۷۷)	۶۸۰,۳۷۵	۱۹,۶۴۸,۳۳۲	۶۱۸,۳۴۳,۶۵۰	
وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۹ - درصد	۳٪	۱۴٪	۵٪	۳٪	۱٪	۰٪	۰٪	۰٪	۷٪	۲۳٪	
وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت های احتیاطی* در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۹ - درصد	۷٪	۴۵٪	۱۸٪	۱٪	۵٪	۰٪	۰٪	۱٪	۲۵٪	۷۸٪	

\* به یادداشت ۶۲-۷ مراجعه شود

۵-۲-۶۲- رعایت حدود مقرر بند ۲ دستورالعمل مربوط به ضوابط نظارتی و کنترل وضعیت باز ارزی موضوع بخشنامه شماره تب ۱۳۵ مورخ ۱۳/۱۲/۲۷ با بانک مرکزی مبنی بر حد مجاز وضعیت باز مثبت یا منفی برای هر ارز حداکثر ۱۵ درصد و برای مجموع ارزها حد مجاز وضعیت باز مثبت حداکثر به میزان ۳۵ درصد و حد مجاز منفی حداکثر ۳۰ درصد سرمایه پایه همواره مد نظر بانک بوده است لیکن به دلایلی از جمله تهاجر بدهی های ارزی بانک از بابت حساب ذخیره ارزی با حساب مطالبات از دولت و بعضاً عدم امکان تبدلات با سایر بانکهای بین المللی بدلیل تحریم و محدودیت بانک مرکزی در تبدیل برخی اسعار به یکدیگر، در برخی مقاطع امکان رعایت حدود را میسر ننموده است.



### جدول خلاصه وضعیت باز ارزی منتهی به ۱۳۹۸/۱۲/۲۹

۱۳۹۷	۱۳۹۸	
میلیون ریال	میلیون ریال	
۴۸۵,۲۰۹,۱۶۹	۶۱۸,۲۶۲,۴۵۰	وضعیت باز مثبت تمامی ارزشها- میلیون ریال
-	-	وضعیت باز منفی تمامی ارزشها- میلیون ریال
۴۸۵,۲۰۹,۱۶۹	۶۱۸,۲۶۲,۴۵۰	وضعیت باز ارزی- میلیون ریال
۲۶۴	۲۱۳	وضعیت باز مثبت تمامی ارزشها نسبت به سرمایه نظارتی- درصد
۶۱۷	۷۸۶	وضعیت باز مثبت تمامی ارزشها نسبت به سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت های احتیاطی نافذ- درصد
-	-	وضعیت باز منفی تمامی ارزشها نسبت به سرمایه نظارتی- درصد
-	-	وضعیت باز منفی تمامی ارزشها نسبت به سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت های احتیاطی-درصد

### جدول تحلیل ارزش در معرض خطر طلا، نقره و پلاتین منتهی به ۱۳۹۸/۱۲/۲۹

۱۳۹۷	۱۳۹۸	
میلیون ریال	میلیون ریال	
۶۱۹,۷۹۹	۱,۵۶۶,۹۸۷	جمع دارایی ها به طلا، نقره و پلاتین
-	-	جمع بدهی ها به طلا، نقره و پلاتین
۶۱۹,۷۹۹	۱,۵۶۶,۹۸۷	خالص دارایی ها و بدهی ها به طلا، نقره و پلاتین
-	-	جمع تعهدات مشتریان به طلا، نقره و پلاتین
-	-	جمع تعهدات موسسه اعتباری به طلا، نقره و پلاتین
-	-	خالص تعهدات به طلا، نقره و پلاتین
۶۱۹,۷۹۹	۱,۵۶۶,۹۸۷	خالص وضعیت باز طلا
۶۱۹,۷۹۹	۱,۵۶۶,۹۸۷	خالص وضعیت باز طلا (همواره مثبت)
۱.۶۱	۱.۲۷	وضعیت باز طلا به سرمایه پرداخت شده و اندوخته آزاد (درصد)

## تحلیل تاثیر ریسک نرخ ارز بر سود و زیان ۱۳۹۸/۱۲/۲۹

بر مبنای روش واریانس و کواریانس و با توجه به تغییرات احتمالی در نرخ ارز، میزان ارزش در معرض خطر برای خالص دارایی ها و بدهی های ارزی در جدول زیر ارائه شده است:

### جدول تحلیل تاثیر ریسک نرخ ارز بر سود و زیان ۱۳۹۸/۱۲/۲۹

۱۳۹۷			۱۳۹۸		
متوسط سود و زیان	تغییر احتمالی در سطح بالا و پایین تاثیر در سود و زیان	نوع ارز	متوسط تاثیر در سود و زیان	تغییر احتمالی در سطح بالا و پایین تاثیر در سود و زیان	نوع ارز
میلیون ریال	میلیون ریال		میلیون ریال	میلیون ریال	
۱,۴۷۴,۶۳۶	۱,۶۲۹,۸۹۶ الی ۱,۳۱۹,۴۱۲	دلار آمریکا (۱۷ و ۲۱)	۲,۱۴۲,۱۴۷	۲,۵۷۰,۵۷۶ الی ۱,۷۱۳,۷۱۷	دلار آمریکا (۲۰ و ۳۰)
۴۹,۹۶۱,۱۷۲	۵۴,۳۰۵,۶۲۱ الی ۴۵,۶۱۶,۷۲۲	یورو (۲۱ و ۲۵)	۵۳,۱۸۷,۵۵۳	۶۴,۱۷۶,۷۱۷ الی ۴۲,۱۹۸,۳۸۹	یورو (۱۹/۳ و ۲۹/۳)
۱,۳۶۸,۶۴۰	۱,۳۹۸,۷۵۷ الی ۱,۱۳۸,۵۲۳	وون کره (۱۷.۵ و ۲۱.۵)	۱۷,۰۲۸	۲۰,۷۳۷ الی ۱۳,۳۲۰	پوند (۱۷/۶ و ۲۷/۴)
۱۴۶,۵۸۶	۱۷۹,۱۶۱ الی ۱۱۴,۰۱۱	لیر ترکیه (۷ و ۱۱)	۵۲,۳۸۵	۶۲,۷۷۹ الی ۴۱,۹۹۱	فرانک (۲ و ۳/۲)
۴۷۴,۸۹۷	۵۲۲,۳۸۷ الی ۴۲۷,۴۰۷	ین ژاپن (۱۸ و ۲۲)	۶۰۰,۱۰۳	۷۲۱,۵۸۲ الی ۴۷۸,۶۲۵	ین ژاپن (۱۷/۷ و ۲۹/۷)
۲,۴۹۲,۴۳۱	۲,۷۵۴,۷۹۳ الی ۲,۲۳۰,۰۷۰	درهم امارات (۱۷ و ۲۱)	۲,۸۰۳,۰۲۶	۳,۳۶۳,۶۳۱ الی ۲,۲۴۲,۴۲۱	درهم امارات (۲۰ و ۳۰)
۵۵,۸۱۸,۳۶۲		جمع	۵۸,۸۰۲,۲۴۲		

افق زمانی بیش بینی صورت گرفته 10 روزه بوده و محاسبات در سطح اطمینان 99 درصد صورت پذیرفته است. نرخ ارز محاسباتی بر مبنای نرخ تسعیر اعلام شده از سوی بانک مرکزی می باشد. تغییر احتمالی در قیمت بازار بر اساس تحلیل های فاندمنتال و کمی محاسبه شده است. در سال 98 ارزهای پوند و فرانک سهم بیشتری نسبت به دوره مالی قبل داشته و جایگزین وون کره و لیر ترکیه شده است.